

Z OBSAHU	Milost přináší pravou radost. Promluva Benedikta XVI.	04
	Mučedníci komunismu: P. Adolf Kajpr SJ	07
	Budoucnost závisí na rodině. Rozhovor s předsedou Papežské rady pro rodinu	09
	Soucit, lítost, milosrdenství (Vánoční příloha)	I–VIII

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého biskupa Augustina (354–430)

Probud' se, člověče! Pro tebe se Bůh stal člověkem. *Probud' se, spáči, vstaň z mrtvých a Kristus tě osvítí.* Pro tebe, pravím, se Bůh stal člověkem. Věčně bys byl mrtev, kdyby se nebyl narodil v čase. Nikdy bys nebyl vysvobozen z hříšného těla, kdyby na sebe nebyl přijal tělo, jako mají hříšní lidé. Byl bys věčným ubožákem, kdyby ti nebyl prokázal toto milosrdenství. Nebyl bys znovu ožil, kdyby nebyl vyšel vstříc tvé smrti. Byl bys klesl, kdyby ti nebyl oporou. Byl bys zahynul, kdyby nebyl přišel.

Slavme radostně příchod naší spásy a našeho vykoupení. Slavme svátek, ve kterém velký a věčný den přišel do tohoto našeho tak krátkého a pomíjivého dne.

Jeho nám Bůh poslal jako dárcce spravedlnosti, posvěcení a vykoupení. Tak se splnilo, co je v Písmu: Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.

Pravda vzešla ze země. Kristus, který řekl: *Já jsem pravda, se narodil z Panny. A spravedlnost shlédla z nebe.* Kdo věří v toho, který se narodil, ten dosáhne ospravedlnění ne sám ze sebe jakožto člověk, ale od Boha. *Pravda vzešla ze země, poněvadž Slovo se stalo tělem. A spravedlnost shlédla z nebe, poněvadž každý dobrý úděl a každý dokonalý dar přichází shora.* [...]

Radujme se tedy z této milosti, aby naše sláva svědčila o našem dobrém svědomí. Nechlubme se sami sebou, ale chlubme se v Pánu. Proto je řečeno: *Ty jsi má sláva, ty mi pozvedáš hlavu.* Vždyť jaká nám od Boha mohla zasvitnout větší milost nežli ta, že máje jednorozeného Syna, učinil jej Synem člověka a naopak zase syna člověka učinil Synem Božím?

Hledej zásluhu, hledej příčinu, hledej spravedlnost; a dívej se pozorně, zda najdeš něco jiného nežli milost.

Cesta do Betléma, Kappadokie (10. století). Foto: <http://saintmariaagoretichoir.blogspot.cz>

Cesta do Betléma

Josef s Marií se vydali na cestu do Betléma. V těchto několika slovech je obsažena radostná zvěst, že skrytý Bůh je stále na cestě a doprovází ty, kdo v něho věří. Tento božský průvodce nic nedá na vnější okolnosti a na překážky, které vystavěla lidská pýcha, nevědomost a hříšnost. Je s námi i tehdy, kdy už nevíme, jak dál, provází nás v naší nouzi, v našich obavách a úzkostech, a bere dokonce na sebe i naše viny, byť by byly sebetěžší. A i když my opustíme jeho a vydáme se na pokřivené a neschůdné cesty, on nás stále doprovází a čeká, kdy si uvědomíme svůj omyl a vrátíme se k němu. A je s námi dokonce i při našem umírání. Tak jedná od historicky prvních Vánoc, abychom my, pozemští poutníci, mohli přijít a poklonit se tomu, který se stal člověkem.

Na Ježíše s Marií nezbylo v domě pro poutníky místo. Nestalo se tak ze zlé vůle jeho majitele, ale bránil tomu nával návštěvníků ze všech koutů provincie. A Svatou rodinu přijala prostá stáj. Nebývá to někdy i naše situace? Máme přece své plány a úmysly, chceme někam dojít a něčeho dosáhnout, ale do cesty se nám staví nečekané překážky: nerozumění, napětí v rodinách, dvojakost těch, na které jsme spoléhali, takže se rozpádají rodinné svazky a rozpadla se i bývalá Společnost národů, a dochází k rozbrojům a dokonce k válkám, lidé si přestávají rozumět apod. Betlémskou zvěst zaslechli jako první pastýři, aby se naplnila slova Písma o blažených, kteří mají ducha chudých.

Dokončení na str. 2

Mons. Ivan Ljavinec. Foto: TS ČBK

Zemřel Mons. Ivan Ljavinec

Dne 9. prosince 2012 odevzdal svou duši Stvořiteli emeritní apoštolský exarcha pro katolíky byzantského obřadu v České republice Mons. Ivan Ljavinec. Rozloučení se konalo ve středu 12. prosince v 10.00 hodin v chrámě sv. Klimenta v Praze.

Mons. Ivan Ljavinec se narodil 18. dubna 1923 ve Volovci na Podkarpatské Rusi v rodině učitele s devíti dětmi. Maturoval na ruském gymnáziu v Mukačevě. Teologii studoval v Užhorodě a ve Vídni. Kněžské svěcení přijal z rukou prešovského řeckokatolického biskupa Pavla Gojdiče 28. července 1946. Po ruské okupaci Podkarpatské Rusi se nemohl vrátit do své mateřské diecéze, zůstal proto v Prešově, kde se stal sekretářem biskupa Gojdiče a zároveň byl redaktorem časopisů *Blahovistnik* a *Zorja*. V září 1949 byl jmenován spirituálem tamního kněžského semináře.

Po násilné likvidaci řeckokatolické církve v Československu komunistickým režimem v roce 1950 a po uvěznění biskupa Gojdiče jmenoval internovaný světitel biskup prešovský Vasil Hopko generálním vikářem s mimořádnými pravomocemi právě P. Ivana Ljavince, který působil tajně. V roce 1955 byl zatčen a o rok později ve vykonstruovaném procesu spolu s dalšími šestnácti obžalovanými odsouzen na čtyři roky do vězení. Po propuštění pracoval v Praze v dělnických profesích. Nadále však usiloval o oživení řeckokatolické církve. Na základě celostátní petiční akce, kterou organizoval ve spolupráci s pražským arcibiskupem Tomáškem, byla činnost řeckokatolické církve obnovena. V dubnu 1969 byl jmenován farářem řeckokatolické farnosti u sv. Klimenta v Praze. V lednu 1993 se stal biskupským vikářem řeckokatolické církve v České republice.

Na území České republiky papež Jan Pavel II. bulou ze dne 15. března 1996 ustanovil Apoštolský exarchát pro katolíky byzantsko-slovanského obřadu a Mons. Ivana Ljavince jmenoval prvním apoštolským exarchou a titulárním biskupem akalissenským. Dne 30. března 1996 v Římě v bazilice svatého Klimenta přijal biskupské svěcení. Ve funkci apoštolského exarchy působil do roku 2003, kdy byl 24. dubna emeritován. Poslední léta svého života strávil v Domově sv. Alžbety v Žernůvce u Brna, kde i v pokoji dopoledne při svaté mši opustil tento svět a odebral se na věčnost.

TS ČBK

Dokončení ze str. 1

Oni přišli a uviděli a byli naplněni radostí a novou nadějí.

Pokusme se přenést událost do svého nitra, tak často zneklidněného a zchudlého o různé iluze, které jsme si vystavěli a vysnili. Nepodobají se četné ztráty, ke kterým v nás došlo, tak trochu prosté stáji, od které se odvrací bohatství různých jen lidských plánů, aby je vystřídalo pokorné přiznání naší slabosti a bezmoci? Jako různí císařové, králové a vládcí jsme se i my často domnívali, že jsme tvůrci světa a že tedy všechno musí probíhat podle našich verdiktů. Jak jsme byli v těch chvílích pošetilí; ovšem nebyli jsme takoví jen my, neboť když se rozhledneme kolem, vidíme, jak se myšlenka na skutečného vládce, Boha, protiví pyšným, aby naplnila nitro těch, jejichž duše je čistá a pokorná.

Nezbývá tedy než nabídnout chudičský útulek našeho srdce Bohu, naslouchat jeho slovu a přijmout svou situaci takovou, jaká je, bez příkras a v celé její prostotě. Pak do nás vstoupí pravý vánoční pokoj, takže budeme moci zvolat: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, kteří se snaží žít podle Boží vůle!

P. Miloslav Michael Fiala OPraem duchovní u Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze-Vinohradech, bývalý prezident České katolické charity a mluvčí ČBK
<http://zeliv.eu/bratr-michael>
 Redakčně upraveno

Vyšel poslední díl papežovy trilogie Ježíš Nazaretský

V tiskovém středisku Svatého stolce byl prezentován poslední díl trilogie Josepha Ratzingera – Benedikta XVI. *Ježíš Nazaretský*. Nese název *Ježíšovo dětství* a vychází současně v devíti jazycích (italsky, brazilsky, chorvatsky, francouzsky, anglicky, portugalsky, španělsky, polsky a německy) a celkem v 50 zemích. Celkový náklad tohoto prvního vydání je milion výtisků. V příštích měsících bude kniha přeložena do dalších 20 jazyků a publikována v 72 zemích, včetně České republiky.

Třetí díl papežovy trilogie má v italském vydání 176 stran a je rozdělen do čtyř kapitol, krátké předmluvy a epilogu. Knihu představili kardinál Gianfranco Ravasi, předseda Papežské rady pro kulturu, Marie Clara Bingemer, profesorka teologie z Katolické univerzity v Riu de Janeiru a italský historik a publicista Paolo Mieli.

TS ČBK

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

Papežský nuncius v USA odmítá kompromisy ve věcech víry

Apoštolský nuncius v USA arcibiskup Carlo Maria Vigano promluvil 4. prosince na konferenci „Církev pro život“ konané na univerzitě Notre Dame v South Bend (Indiana). Řekl zde, že hrozbou pro náboženskou svobodu nejsou jen nedemokratické a totalitní režimy, ale také vnitřní rozdělení katolíků: některé vlivné veřejné postavy a univerzitní profesori se staví proti učení Církve. Nuncius zdůraznil, že tento jev je tragédií nejen pro věřící, ale pro celou demokratickou společnost.

Vigano připomněl, že povinností katolíků je být učedníky Kristovými, ne přizpůsobit se politické, sekulární ideologii. Ale „zde se uplatňuje strategie rozdělení, úmyslného rozdělení Církve: jím se Tělo Kristovo oslabuje a Církev tak může být snáze persekvoována,“ řekl nuncius. Konstatoval, že někteří vlivní katoličtí činitelé a univerzitní profesori se spojují se silami, jež odporují základnímu mravnímu učení Církve.

„Perzekuce Církve,“ řekl dále, „začíná tam, kde se odmítá veřejná úloha náboženství.“ Uvedl některé konkrétní hrozby: osnovy veřejných škol státu Massachusetts, jež nařizují učit, že homosexuální vztahy jsou „přirozené a zdravé“, přičemž úřady odmítají žádosti rodičů, kteří chtějí své děti odhlásit z těchto „mravně nepřijatelných“ lekcí. Dalším příkladem je vyřazení katolických charit ze sociálních programů, protože odmítají praktiky, jež popírají základní mravní principy katolické víry.

Arcibiskup Vigano připomněl, že mučedníci v zemích, jako je Čína, Pákistán, Indie a Střední východ, „nepřijímají kompromisy v zásadních principech víry“. Věrnost Bohu a Církvi dovedla k mučednictví mnoho věřících v minulosti, a dovede je tam i dnes, řekl. „Po celou dobu svých dějin získávala Církev sílu tehdy, když byla pronásledována.“ Nuncius uzavřel, že náboženská svoboda je lidské, občanské a přirozené právo, jež neuděluje stát. „Náboženská svoboda je uplatněním věrnosti Bohu a jeho svaté Církvi, a to bez kompromisu.“

CNA

Francouzský kardinál: Parlamenty nemohou změnit podstatu manželství

Lyonský arcibiskup při své návštěvě „ad limina“ u Svatého stolce hovořil o manželství osob stejného pohlaví. „Chápu, že zákonodárci chtějí zaručit práva členům společnosti, kteří trpí bezprávím a diskriminací. Ale nerozumím tomu, jak si mohou nárokovat právo měnit význam slov.“ Lyonský arcibiskup kardinál Philippe Barbarin to řekl v rozhovoru pro oficiální list Svatého stolce *L'Osservatore Romano*, který se týkal zákona o manželství osob stejného pohlaví, jenž se ve Francii připravuje. Rozhovor má název „Manželství pro každého“.

„Každý ví, že manželství je svazek mezi mužem a ženou. Parlamenty 21. století to nemohou změnit,“ uvedl Barbarin v rozhovoru u příležitosti své návštěvy *ad limina apostolorum*. „Poté, co se o tomto zákonu hlasovalo v Portugalsku, kde je adopce homosexuálními páry nezákonná, lisabonský patriarcha řekl: ‚Můžete si být jisti, že každý ví, co je manželství.‘ Společně s mnoha dalšími kněžími vedu dialog s řadou homosexuálů. Oni vědí, že jsou milováni a že budou vždy vítáni. Chtěl bych jim připomenout, že Bůh nad nimi bdí a všem říká: ‚Jsi vzácný v mých očích.‘ Doufám, že poslechnou Kristovo volání a bude jim pomoheno.“

Doufáme, řekl kardinál, že „s vírou v Boha Francouzi kromě jiného znovu objeví nepřekonatelnou hodnotu křesťanského manželství uzavřeného mezi mužem a ženou“ a bohatství dialogu mezi všemi kulturami a mezi vírou a rozumem.

Vatican Insider

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

V Adventu jsem dostal jeden úsměvný e-mail. Ve žlutém rámečku stálo velkými písmeny: 2012 Konec světa NEBUDE. Pod tím bylo menším písmem: „Pokud i po přečtení všech protiargumentů přeci jen věříte, že konec světa nastane, pak je nám líto. V tom případě do konce světa zbývá xx dní xx:yy:zz.“ A vteřin neúprosně ubývalo.

Přivedlo mne to k zamyšlení: Jednak se konec světa stále přibližuje (ač si nemyslím, že by to bylo ještě letos). A pak, že netřeba se bát. Závěr světa a lidských dějin bude spojen s druhým slavným příchodem Pána Ježíše, a na ten se přece těšíme. Pokud se snažíme již nyní být s Kristem v jednotě, důvěřujeme mu a odpovídáme na jeho lásku dobrým životem, pak pro nás konec světa není tragédií, ale vítězstvím a odměnou.

Je to jedna z nejvíce radostných a útěšných zpráv, že Pán se k nám sklání. Nejenže o nás ví, vždyt' nás stvořil a od věčnosti zná naše jména, nejenže zaznamenal požívání zakázaného ovoce v ráji a naše četná pyšná vypínání, což ho mohlo vést k tomu nechat nás našemu osudu, ale On nás nepřestává nosit v srdci a v lásce sestupuje na naši úroveň, aby nás opět pozvedl k sobě.

Právě adventní doba bývá naplněna rozjímáním o Božím mnohotvárném přícházení k člověku a Vánoce pak jsou oslavou jeho reálného sestupu mezi nás. Příchodu tak dokonalého, až se Bůh stává člověkem. To, že se Bůh takto snížil, aby se stal Emanuele – Bohem s námi, je hlavním důvodem adventní i vánoční radosti.

Přeji Vám, milí čtenáři, abyste v kruhu svých rodin radost i pokoj z Pánovy blízkosti a z jeho neutuchajícího zájmu o každého z nás co nejlépe zakusili a společně prožili. Požehnané Vánoce.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

Příští číslo RC Monitoru, č. 1/2013, bude vydáno k datu 13. ledna 2013.

BŮH – ŽIVÝ A JEDNAJÍCÍ V DĚJINÁCH (NAROZENÍ Z PANNY, VZKŘÍŠENÍ)

Z textů Josepha Ratzingera

Bernardo Daddi: Madona s Dítětem (1340)
Foto: Wikipedia

Biblické víře je vlastní, že věří v živého Boha. Bůh je živý, to znamená: je to jednající, naslouchající a promlouvající Bůh. Je Stvořitel. Pochází od něho veškerenstvo. Také však jednal v lidských dějinách a v nich ukázal svou tvář do té míry, že ve vtělení Syna sám vstoupil do dějin. Stvořením se mu veškerenstvo nevymklo z rukou. Není žádným svévolným Bohem. Respektuje zákony stvoření a svobodu člověka, které sám ustanovil. Není však také žádným bezmocným Bohem, jenž by se měl stáhnout pouze do „duchovní“, „existenciální“ oblasti. Bůh, který by nemohl působit na hmotu, by byl bezmocný Bůh – hmotu by byla sférou vyňatou z Božího jednání. Tato představa je radikálně proti biblické víře, kterou vyznání Církve zřetelně vyslovuje. Upírá koneckonců Bohu být Bohem (*Gottsein*). Proto se z pohledu víry Církve nezdá zvláštní, nýbrž naopak důsledné a jednoznačné, že Bůh ve svém ústředním dějinném jednání – při vtělení, smrti a vzkříšení Pána – pro-

jevil svou moc až dovnitř hmoty, způsobil početí Ježíše v Mariině mateřském lůně, a že opět po pohřbení působil na mrtvé Ježíšovo tělo, vyrval je rozkladu a uvedl do nového bytí vzkříšeného, které sám Ježíš označil saduceům za způsob bytí Božích synů (Lk 20,36): jejich předobrazem a počátkem je vzkříšený Syn.

Tak je zřejmé, že se v obou uvedených člancích víry nejedná o nějaký okrajový zázrak, který se kvůli čistší víře raději pomíjí, že dokonce jádro Božího obrazu a realismus jednání Boha v dějinách jsou zpochybňovány. Jde o to, zda víra opravdu sahá do dějin. Zda je hmotu vyňata z moci Boha, či ne. Zda Bůh je Bohem a zda v dějinách skutečně zasahoval až do tělesného a prokázal, že je pánem nad smrtí, jež je koneckonců biologický, tělesný jev. A jde tedy také o to, zda se můžeme svěřit slovu víry, zda důvěřujeme Bohu a zda můžeme na základě víry žít a umírat.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Koláček SJ

MILOST PŘINÁŠÍ PRAVOU RADOST

Promluva Benedikta XVI. o slavnosti Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu

V promluvě při tradiční mariánské pobožnosti na Španělském náměstí v Římě se Svatý otec zaměřil na tři důležitá témata: ticho, milost a radost.

Drazí bratři a sestry, shromáždít se na slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie tady na Španělském náměstí je vždycky zdrojem radosti. Ocitnout se společně s Římány, poutníky a návštěvníky u nohou naší duchovní Matky nám umožňuje zakoušet jednotu ve znamení víry. Zdůrazňuji to s potěšením v tomto Roku víry, který

prožívá celá Církev. S hlubokou sympatií vás zdravím a chtěl bych se s vámi podělit o pár prostých myšlenek, vyplývajících z evangelního čtení dnešní slavnosti: z evangelia o Zvěstování.

Boží hlas zaznívá v tichu

Vždy nás osloví a vede k zamyšlení skutečnost, že ona rozhodující chvíle osudu

lidstva, ona chvíle, v níž se Bůh stal člověkem, je zahalena hlubokým tichem. Setkání božského posla a Neposkvrněné Panny nastává zcela nepozorovaně, nikdo o něm neví a nikdo o něm nemluví. Je to událost, která, byť by se stala v naší době, nezanechala by stopu v novinách a časopisech, protože je mystériem, k němuž dochází mlčky. To, co je opravdu

velkolepé, děje se často nepozorovaně, a pokojné mlčení je mnohem plodnější než frenetický pohyb, který charakterizuje naše města, a který existoval i tehdy ve velkých městech jako Jeruzalém, byť v jiných proporcích. Tento aktivismus nás činí neschopnými se zastavit, setrvat v klidu a naslouchat tichu, v němž Pán dává slyšet svůj diskrétní hlas. Maria byla v den, kdy obdržela andělovo poselství, zcela usebraná a zároveň otevřená k naslouchání Bohu. Není v ní žádná překážka, žádná clona, nic, co by ji oddělovalo od Boha. Takový je smysl jejího bytí bez prvotního hříchu. Její vztah k Bohu je svobodný od jakékoli – i minimální – trhlinky; žádná separace, žádný stín egoismu, nýbrž dokonalý soulad: její malé lidské srdce je dokonale „soustředěno“ na nezměrné srdce Boha. Ano, drazí bratři a sestry, setkání u tohoto mariánského sloupu uprostřed Říma je nám především připomínkou, že hlas Boha není poznat ve hřmotu a hemžení. Jeho plán s naším osobním a sociálním životem není patrný na povrchu, nýbrž sestoupením na hlubší rovinu, kde působí síly nikoli ekonomické a politické, nýbrž mravní a duchovní. Maria nás zve, abychom tam sestoupili a sladili se s Božím působením.

Spása není dílem člověka

Je tu však ještě druhá a důležitější věc, kterou nám Neposkvrněná Panna říká, když se zde scházíme, a tou je skutečnost, že spása světa není dílem člověka – vědy, techniky či ideologie –, nýbrž milosti. Co znamená toto slovo? Milost znamená lásku v její ryzosti a kráse; je to samotný Bůh, jak se zjevil v dějinách spásy, jež jsou podány v Bibli a naplněny v Ježíši Kristu. Maria je nazvána „milostiplnou“ (Lk 1,28), a touto svojí identitou nás odkazuje k primátu Boha v našem životě a v dějinách světa, připomíná nám, že moc Boží lásky je silnější než zlo a dokáže zaplnit prázdnotu, kterou egoismus působí v dějinách lidí, rodin, národů a světa. Tato prázdnota se může stát pekle, kde je lidský život jakoby stahován dolů, do nicoty, ztrácí smysl a světlo. Falešná odpomoc, kterou nabízí tento svět, aby zaplnil tuto prázdnotu – příznačnou je droga –, ve skutečnosti tuto propast rozšiřuje. Jedině láska může vysvobodit

z tohoto pádu. Nikoli však jakákoli láska, nýbrž Boží láska, která v sobě má ryzost Milosti, proměňuje a obnovuje, takže může opětovně do otrávených plic přivést kyslík, čistý vzduch a novou životní energii. Maria nám říká, že člověk, jakkoli hluboko může klesnout, nikdy to není příliš nízko Bohu, který sestoupil do pekla; jakkoli je naše srdce odcizeno, Bůh je vždycky „větší než naše srdce“ (1 Jan 3,20, překlad Jeruzalémské Bible). Jemný dech Milosti může rozptýlit temná mračna, může učinit život krásným a smysluplným i v těch nejnelidštějších situacích.

**Neposkvrněná Panna
Maria nás učí naslouchat
hlasu Boha, který mluví
v tichu, přijímat jeho
milost, jež nás vysvobozuje
z hříchu a každého
egoismu, abychom
okoušeli pravou radost.**

Radost se rodí v čistém srdci

A odtud plyne třetí věc, kterou nám sděluje Neposkvrněná Panna Maria: radost. Mluví k nám o autentické radosti, která se rozhostí v srdci, jež je vysvobozeno z hříchu. Hřích s sebou nese negativní

smutek, který vede k uzavření se do sebe. Milost přináší pravou radost, která nezávisí na vlastnění věcí, ale tkví v nitru, v hloubi člověka, a nikdo a nic ji nemůže odejmout. Křesťanství je svojí podstatou „evangeliem“, „radostnou zvěstí“, zatímco někteří se domnívají, že je překážkou radosti, protože v něm spatřují soubor zákazů a pravidel. Ve skutečnosti je však křesťanství zprávou o vítězství Milosti nad hříchem, života nad smrtí. A obnáší-li odříkání a kázeň mysli, srdce i skutků, je to právě proto, že v člověku vězí otrávený kořen egoismu, který škodí jemu i druhým. Je tedy třeba naučit se odpírat hlasu egoismu a přitakávat hlasu autentické lásky. Mariina radost je plná, protože souvisí s Ježíšovou přítomností v jejím životě: Ježíš počatý a nošený v lůně, pak dítě, svěřené její mateřské péči, potom dospívající mladík a zralý muž; Ježíš, jehož viděla odcházet z domu a zpovzdálí jej vírou následovala až ke kříži a zmrtvýchvstání: Ježíš je Mariinou radostí a je radostí Církve.

V této adventní době nás Neposkvrněná Panna Maria učí naslouchat hlasu Boha, který mluví v tichu, přijímat jeho milost, která nás vysvobozuje z hříchu a každého egoismu, abychom okoušeli pravou radost. Maria, milostiplná, oroduj za nás!

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)*

Bernardo Daddi: Zvěstování (1335). Foto: Wikipedia

PAPEŽ NA TWITTERU

Církev se nebojí lapidárnosti a prostoty. V celé kultuře nenajdeme přece hutnější a obsahově bohatší text než prolog evangelia svatého Jana. V textu s rozsahem několika SMS nebo twitterových zpráv se apoštolovi podařilo obsáhnout celé dějiny lidstva. Také v učení pána Ježíše najdeme vedle rozvinutých podobenství krátké a silné věty. Určené jsou samozřejmě k rozjímání, nelze je vstřebat letným pohledem, jako se čtou tweety.

Benedikt XVI. se rozhodl vstoupit na platformu Twitteru, tedy internetové služby, která umožňuje publikaci krátkých, zhruba dvouřádkových textů. Ne snad proto, že by sám internet denně využíval, ale proto, že jako papež chce být přítomen mezi dnešními lidmi. Před rokem byl na návštěvě u vězňů a opovídal na jejich dotazy. Před několika týdny navštívil římský domov důchodců. Na zahájení adventu se modlil se studenty. Nyní vstupuje do internetové sítě, zapojuje se do sociálních portálů. Na jeho první twitterovou zprávu čekalo přes milion lidí. Jakým směrem se bude jeho služba v tomto virtuálním prostoru vyvíjet teprv uvidíme. Při prezentaci slibovali nejméně jednu zprávu týdně. Greg Burke, vatikánský poradce pro média, ujistil, že půjde o osobní záznamy. Znamená to, že papež, na rozdíl od mnoha politiků, jejichž twitterový kanál obsluhují najatí specialisté, bude psát svá miniposelství sám. Nutno dodat, že Benedikt XVI. při-

Foto: <http://trends.com.ng>

Papež se rozhodl vstoupit na Twitter. 140 znaků je málo na apologii, ale pro ty, kdo chtějí zaslechnout papežovo slovo, je to celkem slušná dávka.

stoupil na poměrně obtížnou a riskantní formuli. Rozhodl se odpovídat na dotazy. Jakkoli je možné vyjádřit hutnou myšlenku v několika málo slovech, odpovědět na otázku – zejména týká-li se víry – v tak sevřeném formátu, je nesmírně těžké. Známe už odpovědi na první z nich. Papež se zatím vyhýbá polemickým odpovědím. Jako příklad uvedme odpověď na dotaz, jak dobře prožít Rok víry: „Rozmlouvej s Ježíšem v modlitbě, naslouchej

Ježíši v evangeliu, potkávej Ježíše v potřebných,“ odpovídá Benedikt XVI.

Vatikán samozřejmě vnímá ohrožení a negativní aspekty internetových sociálních sítí, a Twitteru především. Závislost, ani jde-li o závislost na aktuálních zprávách, nemůže sloužit dobru člověka. Když papež při audienci zapisoval první pozdrav, na anglickém profilu čekalo na jeho tweet 666 666 lidí. Počty jsou jistě shodou okolností. Připomínají nicméně, že ani na internetu zlý nikdy nespí. Před negativními dopady Twitteru varoval nedávno kard. Gianfranco Ravasi, který jako první z vatikánských kardinálů začal v této síti publikovat. Jako protilátku na „tweeterizaci myšlení“ navrhl studium latiny a četbu klasiků.

Na okraj stojí ještě za povšimnutí, že papežský Twitter posloužil také k cílům Vatikánem nezamýšleným. Dovolil totiž prolomit zádrhel ve vztazích s Izraelem. Svátý stolec velmi pozitivně zareagoval na rozhodnutí OSN o palestinském státu. Izrael to nepotěšilo. Prezident Šimon Peres nicméně využil papežova vstupu na Twitter a zcela neoficiální cestou mu zaslal pozdravy, s ujištěním, že vzájemné vztahy Vatikánu a Izraele jsou dobré.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk, redaktor a publicista

Dejte letos jeden dárek navíc!

Zkuste tyto Vánoce dát dárek těm, kteří ho skutečně potřebují. Částkou 500 Kč můžete přispět na stavbu mateřské školy a pomoci tak chudým a trpícím dětem v Zambii.

Nedostatek vody, hlad, bída a vysoký počet osob nakažených virem HIV jsou utrpení, která sužují obyvatele Zambie. Tato země se velmi vysokou úmrtností dětí také řadí na smutné osmé místo v celosvětovém žebříčku.

Mezi nejmenšími je také řada sirotků nebo velmi chudých dětí, které by pobyt v mateřské škole mohl zachránit a zajistit jim základní péči a předškolní výchovu. Náklady na stavbu mateřské školy činí pouze cca 500 Kč na jedno dítě, které bude do této školky chodit.

Vaše „vánoční dárky“ chudým zambijským dětem pošlete prosím nejpozději do 31. prosince 2012 na účet Papežských misijních děl: 72540444/2700, variabil-

ní symbol: 240. Do zprávy pro příjemce uveďte: *Zambie*. Ti, kdo věnují finanční pomoc, se mohou zaregistrovat jako „dárce misí“ a mohou také obdržet potvrzení pro daňové účely.

Kontakt a více informací:
Monika Vývodová, Papežská misijní díla
543 51 Špindlerův Mlýn 33, tel. 731625984
mvyvodova@gmail.com
www.missio.cz

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Kněží a řeholníci zemřelí ve věznicích a táborech nucené práce

Dalším katolickým duchovním, který zemřel v komunistickém kriminále, byl významný publicista a kazatel P. Adolf Kajpr SJ.

Nelehké mládí

Narodil se 5. července 1902 v Hředlích na Kladensku. Otec pracoval jako hostinský a měl i řeznictví. Ve čtyřech letech Adolf osiřel, protože oba rodiče zemřeli následkem nemoci, a Adolfa i jeho staršího bratra pak vychovávala jejich teta v Bratronicích. Žili v chudých podmínkách. V letech 1908–1916 Adolf navštěvoval v Bratronicích obecnou školu a dobře prospíval, především v poznávacích předmětech. V dětství také ministroval ve zdejší kostele.

Po skončení školní docházky se začal učit ševcem, jako nádeník také vypomáhal u sedláků při zemědělských pracích. Od roku 1916 se učil mlynářem ve mlýně na samotě Roučmída, nedaleko Bratronic. Švagr majitele mlýna, bývalý profesor, si všiml nadání mladého Adolfa. Začal ho učit latinu a řečtinu. V říjnu 1924 nastoupil Adolf osmnáctiměsíční vojenskou prezenční službu v Tachově. Koncem ledna 1925 pak byl přemístěn k hraničářskému praporu do východoslovenského Trebišova a v březnu 1926 odešel do zálohy jako desátník.

Před válkou a také po svém návratu se intenzivně připravoval na další studia. Na podzim 1926 začal ve 24 letech studovat na Arcibiskupském gymnáziu v Praze-Bubenči. Po složení postupových zkoušek byl přijat rovnou do kvinty a studoval s výborným prospěchem.

Jezuitou, knězem a publicistou

Po skončení sexty 14. srpna 1928 nastoupil do jezuitského noviciátu na Velehradě a dále individuálně pokračoval ve studiu posledních dvou ročníků gymnázia, přičemž mu bylo umožněno studovat nejdůležitější věci z posledních dvou roků gymnaziálního učiva. 15. srpna 1930 složil na Velehradě své první řeholní sliby a následně v září úspěšně odmaturoval na Arcibiskupském gymnáziu v Praze.

Na podzim 1930 byl poslán do Belgie, kde na řádovém učilišti v Eegenhovu u Lovaně studoval dva roky filozofii. Po prázdninách roku 1932 odjel do Innsbrucku, kde se na tamější teologické fakultě čtyři roky věnoval studiu teologie. 26. července 1935 byl vysvěcen na kněze. Následně ještě rok pokračoval v teologických studiích. Probaci prožil v jižním Burgundsku, v Paray-le-Monial.

P. Adolf Kajpr SJ. Foto: archiv autora

Od roku 1937 začal působit v Praze jako farář u kostela sv. Ignáce při jezuitské rezidenci. Stal se uznávaným kazatelem, vedl exercicie, zpovídal. Dva roky vedl Mariánskou družinu akademiků, krátce vyučoval křesťanskou etiku na františkánském institutu Studium catholicum a křesťanskou filozofii na Arcidiecézním bohosloveckém učilišti v Praze a působil jako generální duchovní rádce Sdružení katolické mládeže. Rovněž se začal věnovat publicistické práci v rozhlase a katolickém tisku – postupně redigoval čtyři časopisy a rovněž do nich přispíval – stal se redaktorem *Posla Božského Srdce Páně*, *Obrození*, *Nových směrů* a *Dorostu*, oficiálního listu Sdružení katolické mládeže.

Říši nebezpečný

Pro své náboženské a vlastenecké přesvědčení, jež projevoval neskrývaně ve svých textech, byl 20. března 1941 zatčen gestapem. Nacisty byl vnímán jako hlava jezuitského tisku a byl také obviněn, že pokračoval ve vydávání *Nových směrů* bez úředního povolení. Přestože byl několikrát Státní policií varován, pokračoval ve své činnosti. Byl vězněn v Praze na Pankráci, Terezíně a v září 1941 byl převezen do Mauthausenu, kde pracoval také v neblaze proslulém kamennolomu. Od května 1942 až do osvobození byl vězněn koncentračního tábora Dachau. Zde pobýval na kněžském bloku a pracoval také jako skladník, ale i na obávaných plantážích.

Dachau bylo osvobozeno americkou armádou 29. dubna 1945 a P. Kajpr se spolu s dalšími českými kněžími vrátil koncem května do Prahy. Žil opět v rezidenci jezuitů u sv. Ignáce a vrátil se ke své původní práci – kazatelství, exerciciím, vedl duchovní obnovy. Pokračoval ve vydávání *Dorostu* a stal se šéfredaktorem nového týdeníku *Katolík*, zaměřeného na katolickou inteligenci.

V roce 1947 obdržel od prezidenta republiky za svou statečnost a vlastenecké postoje dvě vyznamenání – Československý válečný kříž 1939 a Čs. vojenskou medaili za zásluhy I. stupně. Ve svých textech A. Kajpr varoval před slepou nenávisť vůči Němcům a odsuzoval poválečné excesy vůči nim. Přestože projevil určité pochopení pro sociální snahy komunistů, po komunistickém převratu v roce 1948 jasně vyjádřil potřebu národa v zakotvení v Kristu a v Církvi a varoval před bezbožectvím a materialismem komunistů.

Mučedník pro Krista

Poté, co mu byla znemožněna publicistická činnost, věnoval se intenzivně kazatelství, práci v Mariánských družinách.

nách, vedl exercicie a kněžské rekolekce na různých místech republiky. Jako výrazně exponovaný kněz byl P. Kajpr delší dobu sledován Státní bezpečností. 14. března 1950 byl zatčen v jezuitské rezidenci. Byl vyšetřován ve vazbě v Ruzyni. Vzhledem ke svým aktivitám byl vybrán jako jedna z obětí pro připravovaný monstrproces s předními členy mužských řeholí. P. A. Kajpr byl obviněn, že měl ve svých článcích v časopise *Katolík*, při kázáních a exerciciích „kritizovat a brzdit výstavbu lidově demokratického zřízení“, předávat zprávy politického rázu jezuitskému provinciálovi P. Šilhanovi a že v červnu 1949 přečetl a rozmnožil pastýřský list biskupů. Byl odsouzen v rámci procesu Machalka a spol. po přelíčení konaném u Státního soudu v Praze ve dnech 31. března – 4. dubna 1950 pro trestné činy velezrady na 12 let. Součástí rozsudku byly i další postihy – peněžitý trest 20.000 Kč, konfiskace veškerého jmění, ztráta čestných práv občanských na deset let a náhrada nákladů trestního řízení i věznění.

Postupně byl vězněn na Mírově, ve Valdicích u Jičína a Leopoldově. Zvláště v Leopoldově se podílel na skrytém náboženském životě: byl duchovním rádcem, pro mnohé zpovědníkem, několika vězněným jezuitským novicům se stal „novicmistrem“. Míval promluvy, ve všední dny často krátké duchovní reflexe (punkta), dával improvizované exercicie.

Následkem čtyřletého pobytu v nacistických koncentračních táborech a devítiletého věznění v komunistických žalářích dostal P. Kajpr v Leopoldově 13. září 1959 infarkt, na jehož následky ve vězeňské nemocnici 17. září 1959 ve věku 57 let zemřel. Byl pochován na místním vězeňském hřbitově a teprve v roce 1968 byly jeho ostatky přeneseny do řádové hrobky Tovaryšstva Ježíšova na Vyšehradě. Teprve v roce 1993 byl Krajským soudem v Praze plně rehabilitován.

V paměti spoluvězňů

Pro dokreslení osobnosti uvádíme několik kratších vzpomínek na P. A. Kajpra. Řádový spolubratr Bernard Pitrun vzpomínal na jeho pobyt v nacistickém koncentračním táboře těmito slovy: „Podle svědectví spoluvězňů byl P. Kajpr v koncentráku veselý a sdílný, velmi statečný a obětavý, zejména útěšným duchovním slovem posiloval slábnoucí víru druhých, sám obdivuhodně silný vírou jako svatý Petr pomáhal trpícím, povzbuzoval skleslé, dodával všem naději, že se dočkají lepších časů svobody.“

Podobnými slovy jej popisují bývalí spoluvězni v časopise *Nový život* v roce 1952: „Slyšeli jsme od jeho spoluvězňů, jak si otec Kajpr vedl v koncentracích statečně. Když tloukl na silnici kladivem kameny, dával přitom svým spolutrpitelem duchovní cvičení, v Dachau celebrou mši svatou, okopává přitom záhony zeleniny, skrýval

eucharistii pod slámníkem, aby ji v nebezpečí smrti přinesl umírajícím kamarádu.“

Obdobné svědectví o působení P. Kajpra v komunistických věznicích zanechal spoluvězeň Josef Svoboda: „Nejraději bych napsal – mučedník Adolf Kajpr, protože za svou víru po mnohaletém věznění v nacistickém koncentráku a po únorové revoluci v bolševickém gulagu v Leopoldově zemřel. Tento řeholník se zápletem prvomučedníka Štěpána neměl o látku k duchovním reflexím nikdy nouzi. Rád citoval svatého Pavla a vždy mluvil s velkou láskou o Kristu. Byl malý a suché postavy, opravdu chudý mnich, jehož příslušné věci byly kartáček na zuby a někdy zubní pasta. Nemluvil teatrálně ani rétoricky, aby posluchače uchvátil svou výřečností. Hovořil prostě, tiše a upřímně, jako při osobní meditaci. Přítomní ho soustředěně poslouchali, já jsem na jeho rtech visel. Stal se de facto spirituálem vězeňské kněžské komunity a vedle mnohých i mým oblíbeným zpovědníkem... Ve vězení jsem potkal řadu vzácných lidí, ale Adolf Kajpr by pro Ježíše Krista skutečně dal život.“

Vojtěch Vlček

Další díl v čísle 2/2013

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

Z nabídky nakladatelství Krystal OP

Krystal OP, nakladatelství teologické a filosofické literatury, Husova 8, 110 00 Praha 1
tel.: 224 218 440, e-mail: krystalop@volny.cz, on-line knihkupectví: <http://www.krystal.op.cz>

Benedikt Mohelník OP: Pečeť daru Ducha Svatého

Na podkladě studia novodobé historie diskuse týkající se biřmování (učení magisteria, teologická reflexe, ekumenický pohled) autor rozpracovává důležité dogmatické otázky: význam svátostného obřadu, charakter vlastní biřmování, svátostná milost. Závěry studie ozřejmují smysl staleté církevní praxe, která tři svátosti křesťanské iniciace uspořádává v pořadí křest, biřmování, eucharistie. Brož., 296 str., 325 Kč

Láska a ticho

Knihy anonymního kartuziána předkládá v první části jednoduchou metodu meditace, která umožňuje modlit se bez přestání, tak jak to požaduje Kristus v evangeliu, a dále kázání k různým liturgickým příležitostem. Autorův pohled je inspirativní a leckdy překvapivý, ale zároveň pevně zakotvený v tradiční scholastické teologii. Brož., 96 str., 135 Kč

SOUCIT, LÍTOST, MILOSRDENSTVÍ

Ztotožnění milosrdenství, soucitu a lítosti je nebezpečně zavádějící

Slova uvedená v názvu se dnes často používají jako synonyma.

Přesto mají různé nuance a významy, které bychom měli rozlišovat.

Po Druhém vatikánském koncilu se dostala do středu zájmu, protože Jan XXIII. zdůrazňoval důležitost soucitu vůči hříšníkům a heretikům.

I. Soucit

Anglický výraz pro soucit – *compassion* (který pochází z latinského *con patire*) – znamená „trpět s“. Jak často se setkáváme s lidmi, kteří nesmírně trpí – ať už fyzicky nebo psychicky –, a kteří se cítí osamělí a opuštění? Není nikdo, kdo by je držel za ruku a vzbudil v nich pocit, že ať je soucitný člověk nemůže zbavit trápení, je jejich utrpení duchovně sdíleno. Pouhá přítomnost soucitného člověka zároveň sděluje láskyplné poselství: „Nejenže trpím spolu s tebou, ale navíc bys měl vědět a cítit, že moje neschopnost ulevit ti od bolesti je pro mě silným zdrojem smutku.“ Ti z nás, kteří okusili hořkost utrpení, vědí, jakou útěchou je mít někoho, kdo dokáže vyjádřit svou lásku soucitem. Toto láskyplné poselství zní: „Měl bys vědět, že tvé utrpení nalezlo odezvu v mém srdci.“ Tento vzácný dar – totiž přítomnost – kompenzuje naši bezmocnost nabídnout skutečnou úlevu. Láskyplný pohled může poskytnout útěchu tomu, kdo „krváčí“. Osamělost spojená s utrpením je obzvláště krutá. To je vyjádřeno v Pláči Jeremiášově: „... není nikdo, kdo by jej potěšil...“ (1,17. 21)

Emocionální atrofie

V naší společnosti „mužů a žen činu“ se mnozí domnívají, že když nemohou nabídnout účinnou pomoc, je jejich přítomnost bezvýznamná. To je „emocionální atrofie, jakási emocionální hereze“. Mlčení dokáže být výmluvné. Je však třeba dodat, že kdyby „soucitná“ osoba mohla nabídnout nějakou konkrétní pomoc, ale neučinila by tak, její postoj by musel být označen jako „emocionální pokrytectví“. To je výstižně vyjádřeno ve hře rakouského dramatika Nestroye. Velmi bohatý člověk vidí hladovějícího žebráka na schodech

do jeho paláce a říká sluhovi: „Shoď toho žebráka ze schodů, jeho bída mi láme srdce!“ Jakýkoli komentář je zbytečný.

V evangeliu čteme srdceryvné líčení toho, že zatímco Kristus potil krev v Getsemanech, jeho tři milovaní učedníci tvrdě spali. Když však předtím Kristus

Pietro Lorenzetti: Snímání z kříže, detail (1320)
Foto: Wikimedia Commons

Maria nemohla udělat vůbec nic, aby zmírnila trýznění svého milovaného Syna.

Požádala tedy o milost cítit jeho utrpení natolik, jak jen lidská bytost dokáže.

v evangeliu svatého Jana hovořil o své osamělosti, řekl: „Ale nejsem sám, neboť Otec je se mnou.“ (Jan 16,33) Druhá osoba Nejsvětější Trojice nemůže být nikdy oddělena od svého Otce.

Mater dolorosa

Existuje obrovská škála všemožných druhů soucitu, který závisí na tom, jak blízký

vztah máme k trpícímu. Matka soucítící se svým trpícím dítětem může pronést například tato slova: „Jak bych byla šťastná, kdybych mohla vzít tvou bolest na sebe a tím tě od ní osvobodit,“ nebo „Považovala bych za výsadu, kdybych mohla trpět místo tebe“.

Když se zamýšlíme nad evangeliem, nalezneme v něm scénu, kde soucit dosaahuje takové míry, že soucitná osoba nejen trpí, ale v důsledku intenzity své lásky zakouší stejné utrpení jako ten, koho miluje. Mám na mysli Marii, *Mater dolorosa*. Kdysi jsem četla, že podle jednoho velkého světce zakoušela Maria na Kalvárii utrpení svého milovaného Syna v takové míře, že jen díky mimořádné milosti nezemřela bolestí. Podle téhož autora nelze žádné lidské utrpení, ani to nejstrašnější, přirovnat k tomu, co zažívala, když stála pod křížem. Nemohla udělat vůbec nic, aby zmírnila trýznění svého milovaného Syna. Její reakcí bylo, že požádala o milost cítit jeho utrpení do té míry, do jaké to lidská bytost dokáže.

Zaslepenost úspěšných

Mnohem složitější jsou případy, kdy člověk propadl nějakému těžkému hříchu nebo herezi a vůbec si neuvědomuje, jak moc je „nemocný“, a horlivě šíří buď své zvrhlosti, nebo omyly. Kdyby mu bylo řečeno, že se lidé za něj modlí a je jim líto, v jak netušené morální situaci se nachází, jeho odpověď by s největší pravděpodobností byla ironická. „Litují mě. A mně je líto jich, protože nevidí, že já mám pravdu a že církevní učení je poskvrněno omyly. Jsou ‚mrtví‘ rozkoši, radosti a zábavě.“ Táž tragická slepota postihla i mnohé z nejuspěšnějších lidí naší společnosti. Seznam je dlouhý: mocní politici, herci, velikáni finanč-

nictví, televizní moderátoři, sportovní šampioni. Vzpomeňme na fotbalovou hvězdu O. J. Simpsona a golfového „génia“ Tigera Woodse – miliony fanoušků je oslavují jako „hrdiny“, propadají šílenství při obdivu jejich úžasných výkonů. Vlastnit jejich podpis, potřást si s nimi rukou nebo si koupit jejich čepici je považováno za vzácný poklad.

Ještě více znepokojující jsou úspěchy mladých dívek, které se doslova přes noc proslavily „řečí svého těla“. Nemají co nabídnout kromě exhibicionismu, který jim získal nesčetné „obdivovatele“. Zatímco atleti musí podstoupit mnoho let vyčerpávajícího tréninku, aby uspěli, ti, které jsem právě zmínila, nemají co nabídnout – kromě sexappealu, který vždy dokáže spolehlivě přitáhnout masu. Povšimněme si, že některé „celebrity“ díky svému příjemnému vzhledu nebo krásným nohám a své „odvaze“ vydělají za měsíc více peněz, než mnozí lidé vydělají za celý život. Ve dvaceti letech se mohou stát milionáři. Jejich soukromý život je bohužel často rozvrácený, avšak jejich „společenská image“ je skvělá. Zaslupeni úspěchem se cítí „naplnění“ a spokojení. „Každý ví, kdo jsem.“

Totéž může platit o slavných spisovatelích. Připomeňme si tragédii Oscara Wildea. A on není jediný, na světě vždy jsou a vždy budou jemu podobní. Historie se opakuje: člověk může zažít omračující úspěch a pak se během několika dní ocitnout na samém okraji propasti, která vede do záhuby. Sláva stejně jako tvrdý alkohol stoupá lidem do hlavy. Jejich pád lze předvídat. Vyzařují falešnou „radost“, kterou jim většina lidí závidí, a neuvědomují si, že jejich pohár vína obsahuje jed. Jejich filozofie se omezuje na *carpe diem* – užij si života a chop se každé příležitosti splnit si svá přání. „Nesplněné přání znamená porážku.“

V křesťanské kultuře by měl být tento druh obdivu vyhrazen pouze Božím hrdinům: svatým. „Řekni mi, koho miluješ, a já ti řeknu, kdo jsi.“ To je základní pravidlo moudrosti.

Strach pohlédnout na svou nahotu

A navíc, zářivé hvězdy jsou často narcistické a žijí v iluzi. V hloubi duše možná vědí, že lžou sami sobě, ale aby pocítili

žalostný stav své duše, potřebovali by sestoupit do jejich „hlubin“ nebo v sobě vytvořit ticho, které je vyděsí. Mají strach pohlédnout na svou „nahotu“. Již samotné slovo „ticho“ nevyhnutelně způsobí v jejich duších zděšení. (Pomysleme na úžasné obrácení otce Callowaye a na „hrůzu“ a strach, který zakoušel v den, kdy poprvé stanul před výmluvným hlasem „ticha“.)

Radikální ateista „lituje“ ty, kteří se krmí „nevědeckými mýty“ a nechápou, že pouze vědecké poznatky (pozorování a indukce) mohou člověku poskytnout jistotu. Současní ateisté se cítí být hrdiny „zítřka“, kdy konečně křesťanský svět „vystoupí ze středověku“. Sami sebe přesvědčili, že jsou „vítězové“, protože odhalili iluze, v nichž „věřící“ žijí. Obávají se vůbec, jaký bude jejich osud v nevyhnutelném okamžiku smrti?

To, že křesťanská láska vyžaduje odsuzovat hřích a milovat hříšníka, je jasné každému, kdo četl evangelium na kolenou. Obtížné je podle toho žít.

II. Lítost

Dnes se ozývá bezpočet lidí, kteří prohlašují, že se konečně vymanili z tísnivých okovů středověku. Jsou „svobodní“. Některí homosexuálové otevřeně staví na odiv svůj životní styl a domáhají se zákonných práv, která by jim umožnila uzavírat „manželství“. Konečně vyšli ven z temné kobky, v níž je věznily předsudky živé nediagnostikované homofobie.

Zdá se, že v takových případech slovo *con patire* není adekvátní, a to z prostého důvodu, že tito lidé subjektivně „netrpí“. Ačkoli jsou „nemocní“, závažnost svého onemocnění si vůbec neuvědomují.

Odsuzovat hřích, milovat hříšníka

Vhodnější nám pak připadá slovo „lítost“. Lítost se v tomto smyslu liší od soucitu, protože je jednostranná. Soucit je sdílené utrpení. Lítost není reciproční. Je to troubení polnice signalizující, že

bychom měli pro „nemocné“ osoby něco udělat. Jan XXIII. trval na důležitosti „soucitu“ vůči heretikům a hříšníkům a jeho motivy, pokud jsou správně interpretovány, připomínají známá slova svatého Augustina: *interficere errorem; diligere errantem* – znič omyl, miluj toho, kdo se mýlí. Obě polohy jsou nezbytné a patří tak těsně k sobě, že bez odsouzení hříchu není láska k hříšníkovi.

Příliš často však odsouzení hříchu a hereze nebylo dostatečně „spojeno“ s láskyplnou péčí o hříšníka. Tento přístup je ovšem zdůrazněn v podobenství o pastýři, který opustí devadesát devět ovcí, aby našel jednu ztracenou. Působivě to je vyjádřeno v podobenství o marnotratném synu. Tím, jak spěchal uvítat své „ztracené dítě“, otec dokázal, že na ně ani na okamžik nezapomněl. Výmluvně to vyjadřuje vřelost jeho přijetí.

To, že křesťanská láska vyžaduje odsuzovat hřích a milovat hříšníka, je jasné každému, kdo četl evangelium na kolenou (jak to doporučoval Kierkegaard). Obtížné je podle toho žít. Některí lidé jsou natolik zděšeni herezemi a hříchy, že „zapomínají“ prokazovat láskyplnou péči o heretiky a hříšníky.

Dnes se zdá, že se proud obrací opačným směrem. „Klima“ doby – částečně důsledkem lhostejnosti k posvátné důstojnosti pravdy a tichého souhlasu s „diktátorským relativismem“ – a také pod vlivem „společenských věd“ (které nabízejí „vědecké“ vysvětlení každého jednotlivého hříchu, omylu a perverze), vysvětluje, proč bylo slovo „anathema“ „anathemizováno“. Platí to, pokud jde o otevřené odmítání katolických dogmat a o zásadní morální témata, jako je například homosexualita, pornografie nebo manželství homosexuálů. Všechny tyto závažné odchylky se stávají stále více a více „přijatelnými“, neboť to vyžaduje láska k bližnímu. Zdá se tedy, že sekulární svět zjistil, že jeho posláním je učit křesťany, co je to křesťanská láska k bližnímu.

Dobrý Samaritán

O odlišný případ se jedná, když člověk – jako dobrý Samaritán – nalezne cizího člověka, který leží u cesty vážně zraněn. Nevíme, zda je při vědomí – a tedy trpí

– nebo v bezvědomí. Ale Samaritánovo srdce je zlomeno lítostí. Dotklo se jej utrpení druhého člověka a vyvolalo v něm touhu pomoci oběti. Tento „cizinec“ chápe, že je morálně zavázán jednat, to znamená, udělat vše, co je v jeho silách, aby zachránil lidský život. Poskytně mu to, co dnes nazýváme „první pomoc“, dopraví jej do hostince a řekne hostinskému, aby se postaral o jeho potřeby, a slíbí, že mu při zpáteční cestě uhradí veškeré vzniklé náklady. Jeho lítost je reakcí na morální výzvu pomáhat, a tím nás učí, abychom jej napodobovali. Zraněný muž jej nezádal o pomoc. Vše, co dobrý Samaritán potřeboval, bylo rozpoznat závažnost situace zraněného muže a to, že mu byla poskytnuta „výsada“ postarat se o neznámého „bratra“.

Kristův soucit

Z evangelia se dozvídáme, že když Kristus pobýval ve městě Naim, setkal se s vdovou, jejíž jediný syn měl být právě pohřben. Božské srdce bylo pohnuto soucitem i lítostí: Spatřil její nesmírný zármutek a láska jej vedla k tomu, že mladíka probudil k životu a vrátil ho zpět matce. Nevěděla, kdo to byl. Nežádala ho o pomoc, ale jeho božské srdce – *fons ardens caritatis* – způsobilo zázrak: ten, který je Život sám, přivedl mladíka zpět k životu.

Jiné jsou zase případy nemocných dovolávajících se Kristova soucitu. Vzpomeňme na slepce z Jericha, který zaslechl hluk a vřavu a ptal se na jejich příčinu. Bylo mu řečeno: Právě přišel Ježíš z Nazareta. Muž věřil v Kristovu božskou moc a křičel, aby upoutal jeho pozornost. Lidé mu říkali, aby mlčel, ale on volal ještě hlasitěji. Spasitel k němu přistoupil a zeptal se ho: „Co chceš?“ Odpověď zněla: „Pane, ať vidím.“ Všichni lidé kromě Požehnané mezi ženami jsou v důsledku prvotního hříchu postiženi částečnou morální slepotou, ačkoli si mnozí závažnost tohoto onemocnění neuvědomují. Blahoslavení jsou ti, kdo si to uvědomují a prosí Krista, „aby viděli“. Tragédií je, že tito fyzicky slepí vědí, že jsou postiženi vážnou vadou. Ale kolik z nás, ač morálně slepí, nedokáže Kristu říci: „Pane, ať vidím“ nebo „Věřím, pomoz mé nedověře“.

Obzvláště dojemný je příběh římského setníka, který prosil Krista, aby vyléčil

jeho nemocného sluhu. Když Spasitel slíbil, že půjde do Kafarnaum, setník pronesl tato krásná slova: „Nejsem hoděn, abys vstoupil pod mou střechu. Ale řekni jen slovo, a můj sluha bude uzdraven.“ Kristus užasl nad jeho vírou a uvažoval, zda lze takovou víru nalézt v Izraeli. Ten muž byl „pohan“.

„Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velikou lásku.“ (Lk 7,47) To je nejdojemnější ilustrace Božího milosrdenství v evangeliu.

Simone Martini: Máří Magdalena (1320)
Foto: <http://infocatolica.com>

III. Milosrdenství

Opět jiný význam, který bývá často zaměňován, má slovo milosrdenství.

Na mysl nám přichází podobenství o služebníkovi, který byl vůči svému pánovi silně zadlužen a nemohl zaplatit. Jinými slovy, ocitl se v zoufalém postavení dlužníka vůči muži, který měl morální i právní nárok na vrácení peněz. Věřitel byl v silné pozici, dlužník ve velmi slabé. Ale když pán viděl, v jak zoufalé situaci se služebník nacházel, dluh mu velkoryse odpustil. Služebník byl nyní bez dluhů. Ale vznikl mu jiný dluh (na který se

bohužel často zapomíná): dluh vděčnosti vůči svému dobrodinci. Milosrdný člověk pěstuje vznešenou ctnost velkorysosti. Služebník však bohužel přijal tento dar jako samozřejmost, jak dokládá skutečnost, že se krátce nato setkal se svým spoluslužebníkem, který mu dlužil malou částku, a zacházel s ním nelítostně. Poslal tohoto chudáka do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. Když to pán uslyšel, velice se zarmoutil a „oplatil služebníkovi stejnou mincí“. I on poté musel splatit svůj dluh. Koho by služebnickovo chování nešokovalo? Jaké je to ponaučení pro ty, kdo si říkají křesťané! Vědí, že Kristus je Milosrdenství samo, a předpokládají, že jim ve své božské dobrotě odpustí jejich dluhy – dluhy, které všichni den za dnem hromadíme, zatímco často odmítáme odpouštět to, co jiní možná dluží nám.

Jak nebezpečné je považovat Boží milost za samozřejmost, cynicky vyjádřil německý spisovatel Heinrich Heine. S jistotou, že mu Bůh samozřejmě odpustí, napsal: „Koneckonců, je to jeho práce být milosrdný“ („*C'est son métier*“ – napsal to francouzsky). To je nevděčná arogance.

Příběh Máří Magdaleny

Jedním z nejvíce ohromujících příkladů Boží milosrdné lásky je příběh Máří Magdaleny: veřejná hříšnice, která byla přesvědčena o Kristově svatosti, vylila drahý parfém na jeho božskou hlavu, umyla mu nohy a osušila je svými vlasy. Ponižila se, litovala svých hříchů a milovala. Šokující odpověď učedníků a hostitele vedla Krista k tomu, aby pronesl božská slova: „Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velikou lásku.“ To je nejdojemnější ilustrace Božího milosrdenství v evangeliu.

Je to tak výmluvný příběh, že jakékoli komentáře jsou zbytečné. Je však třeba zdůraznit, že milosrdenství je v podstatě božskou ctností, a teprve sekundárně ctností lidskou. Nechci tím říct, že nejsme morálně zavázáni „odpouštět dluhy“, i když nejsme Bůh. Ale ačkoli můžeme a měli bychom odpouštět jakoukoli škodu, která nám byla způsobena, nemůžeme odpouštět hřích člověka, který se proti nám provinil. Protože hřích je namířen proti Bohu: „... *tibi soli peccavi...*“, jak to vyjádřil král a básník (Žalm 50).

To je zásadní pravda, kterou nedokázali pochopit ani ti nejlepší z pohanů. Sokrates a Platon velice dobře rozuměli mravnímu zlu.

Jako i my odpouštíme našim viníkům

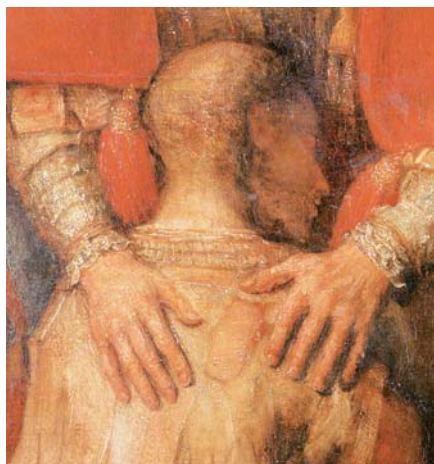
Ale jako pohané nemohli pochopit povahu „hříchu“, protože neměli (a ani nemohli mít) představu osobního Boha. To je znázorněno v Platonově *Ústavě*. Zde narážíme na propast oddělující křesťanství od „světa“ vznešených pohanů. Křesťan, který žije svou vírou, ví, že by měl odpouštět těm, kdo se proti němu provinili, i když viník o odpuštění nežádá. To znamená, že křesťan si je vědom své osobního hříšnosti a ví, že odpouštět je křesťanskou povinností. Je to podmínka stanovená Bohem, aby i nám bylo odpuštěno, jak je uvedeno v Otčenáši. („Jako i my odpouštíme našim viníkům“). Neodpouštět znamená poškozovat vlastní duši: je to rafinovaný jed, který duši škodí více než to, jak nám bylo ublíženo. Platon o tom možná měl matnou představu, když v *Zákonech* napsal, že člověk je sám sobě nejhorším nepřitelem. Druzí nám můžou ublížit nejrůznějšími způsoby: okrást nás, pomluvit, zavraždit atd., ale naši duši mohou poškodit pouze nepřímo – pokud dopustíme, aby byla otrávena naším odmítnutím odpustit. Pečovat o dobro své duše znamená správně milovat sám sebe. Bohužel, sami sebe skutečně milují jen světci.

Brána do pekla je zamčená zevnitř

Dalším zásadním problémem je to, že zatímco člověk by měl vždy odpouštět a připomínat si, že i on je hříšník, Bůh – nade vše milosrdný – může prokázat své milosrdenství pouze hříšníkovi, který činí pokání a prosí o odpuštění. Bůh je Láska sama, a my si můžeme „představit“, že téměř „prosí“ hříšníka, aby požádal o milosrdenství, protože On tak dychtivě touží být milosrdný a odpouštět viny. Ale hříšník, který tak odmítne učinit, si zpečetí vlastní osud. Kierkegaard to popsal ve svém velkém díle *Nemoc k smrti*. Píše o muži ohroženém zoufalstvím a nutně potřebujícím pomoc. Ten muž ví, že pomoc je mu ve skutečnosti nabízena, ale odmítá ji a raději trpí pekelná muka, než aby se zavázal svému

dobrodinci. C. S. Lewis měl hluboký vhled do lidské mysli, když napsal, že „brána do pekla je zamčená zevnitř“.

Není tohle strašlivá Jidášova situace? Věděl, že Kristus odpouští vše. Živě si vzpomínám, že když jsem studovala na gymnáziu, řeholnice přinesla do třídy tenkou brožuru, kterou dostala od kněze, jenž působil v pařížských chudinských čtvrtích. Kněz popisoval, jak malým dětem vyprávěl o Jidášově strašlivé zradě a jeho odporné smrti. Nastalo děsivé ti-

Rembrandt van Rijn: Návrat marnotratného syna, detail (1669). Foto: Wikimedia Commons

Každý z nás je v různé míře Božím dlužníkem, ale víme, že Bůh je nesmírně milosrdný. Proto bychom nikdy neměli váhat prosit o jeho milosrdenství.

cho, poté malý chlapec zvedl ruku a zeptal se: „Otče, proč se Jidáš nepověsil Kristu na krk?“ Tento příběh, který jsem slyšela jako dítě, na mě udělal takový dojem, že jsem na něj nikdy nezapomněla. Malé dítě pocházející z chudinské čtvrti nám všem dalo úžasné ponaučení: my, hříšníci, máme na vybranou – pověsíme se buď na strom, nebo na krk Božského Spasitele. Moudrost je skutečně dána maličkým.

Lidské „odpuštění“ rozhodně nedokáže očistit člověka od jeho hříchu. To je jasně řečeno v evangeliu – když Kristus pověděl: „Odpouštějí se ti hříchy,“ farizeové se urazili a hned odvětili: „Jenom Bůh

může odpouštět hříchy.“ Ale ve své tragické slepotě nepochopili, že právě tím, že to Kristus činil, prokazoval své božství.

Karikatura soucitu

Kdo z nás by se však odvážil tvrdit, že plně sdílí Kristovu lásku k hříšníkům? Pouze svatí („Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus“) skutečně a úplně milují své bližní, jenom oni jsou ochotni trpět za hříšníky, protože jenom oni dokáží doopravdy milovat.

To, čemu se říká „světská láska“, je jen určitý druh lhostejnosti jak vůči pravdě, tak vůči přirozené morálce. „Ať si žije tak, jak se rozhodl, když bude šťastný“ – tato slova slyšíme až do omrzení.

Ale pokud si bereme k srdci slova dobrého papeže Jana, měli bychom mít na paměti, že ďábel se rád zmocňuje toho, co Církev říká, dělá nebo doporučuje. Tohle je skutečně vážné: Když je katolickému knězi zákonem bráněno odsoudit z kazatelny homosexuální praktiky, měli bychom si uvědomit, že stojíme na pokraji morální propasti. Když prezident vlivně země oficiálně prohlašuje, že je ve jménu spravedlnosti zastáncem „manželství homosexuálů“, pak takové společnosti zvoní morální umíráček.

Láska je mnohotvarý klenot, jehož krása pochází od Boha, který je Láska. Soucit je jedním z jeho aspektů, ale je-li nakažen sekularismem, nevyhnutelně se promění ve vlastní karikaturu.

Přirovnání by mohlo na tento bod vrhnout světlo. Dejme tomu, že pacient je postižen smrtelnou chorobou. Jeho lékař je člověk se „zlatým srdcem“. Tráví hodiny u jeho lůžka, prokazuje mu soucit, lásku, sympatie, drží ho za ruku, pláče spolu se svým pacientem. Ale předpokládejme, že se mu za celou jeho dlouhou kariéru nikdy nepodařilo uzdravit ani jednoho z nich. Když pacient naléhavě potřebuje operaci, on ji odmítne vykonat, protože pacient je „mu tak drahý“, že nechce, aby „trpěl“. Doporučili byste jej ostatním?

Pravá láska není nečinnou sentimentalitou

Pokud člověk zastává heretické názory, které nejen brání, ale i šíří, láska (*caritas*) – zatímco se za něj horlivě modlí

– by zradila své poslání, pokud by nevarovala ovečky, jak nebezpečné je jeho učení, a jestliže by nevarovala heretika před duchovním nebezpečím, kterému je vystaven (viz svatý František Saleský, *Úvod do zbožného života*, kniha III., kapitola 29). Láska je stejně silná jako smrt, a pokud „soucit“ tuto okolnost ignoruje, nutně se zvrhne v „sentimentalitu“.

Toto velice působivě vyjádřil Pavel Evdokimov ve své knize *Problém zla u Dostojevského*. Na postavě knížete Myškina (veskrze „dobrého“ člověka) – který je ztělesněním „soucitů“ – ruský spisovatel ukazuje, že jeho soucit je vlastně zmrzačená láska a tento „svatý muž“ ještě více ubližuje těm, kterým chtěl pomoci, působí řadu katastrof a nakonec sám znovu propadá šílenství. To je nebezpečí, kterému čelíme dnes, kdy je láska zaměňována s malátnou nečinností tam, kde je třeba konat. Když nebudeme odsuzovat hereze a zvrácenosti, znamená to, že nemáme dostatek lásky k heretikům, zvrhlíkům a všem těm, které nakazili.

Slyšíme prohlášení, která zní tak mile, tak láskyplně, tak vlídně, ale jsou nebezpečně dvojznačná. Duch doby nám říká neodsuzovat, neanathemizovat, nezpochybňovat a nevyvracet. Ve jménu pokory a lásky jsme vyzýváni, abychom měli na paměti, že zlo přemáháme milosrdenstvím. Kristova božská láska však nezachránila Jidáše před záhubou. Přesto za něj Kristus zemřel, stejně jako zemřel za všechny lidi.

Hříchu nelze prokázat milosrdenství

Lidské milosrdenství je pouze vybledlou kopií Božího milosrdenství – je omezené na „odpuštění“ dluhu insolventnímu dlužníkovi. Jedině Bůh může odpuštět hříchy. Proto bychom měli být velmi opatrní při používání slova „milosrdenství“. Posláním člověka není být milosrdný k hříšníkům. Jen Bůh, ztělesněné milosrdenství, může prokazovat milosrdenství hříšníkům. Hřích uráží Boha, pouze Boha. Člověk je povolán, aby se s láskou modlil za heretiky a těžké hříšníky, ale hereze ani hřích nevolají po milosrdenství. Hříchu nelze prokázat milosrdenství, ale Bůh je vždy nabízí hříšníkovi. Jedině On může odpustit hrozný dluh, který hříš-

ník vytváří svým hříchem. To, že heretici a hříšníci mohou Boží milosrdenství odmitnout, je *mysterium iniquitatis*, a pro nás lidské bytosti zůstává tajemstvím.

Když hovoříme o herezi a mravních zvrácenostech, je milosrdenství zcela nevhodné: není k čemu být milosrdný. Vhodným výrazem je pouze: *anathema sit*, požehnaná slova, které najdeme v Novém zákoně, většinou u svatého Pavla, ale nepřímě také u svatého Jana (apoštola lásky). Ve svém druhém listě píše, že heretiky bychom neměli ani zdravít (2,10). Slova *anathema sit* byla užívána na všech velkých ekumenických koncilech.

Hříšní lidé by v nás měli vzbuzovat posvátnou lítost (jako protiklad k pokrytecké blahosklonné lítosti), jež nás vede k tomu, abychom poklekli a vroucně se modlili za jejich obrácení.

Bůh nikdy neodmítá prosbu o odpuštění

Je pravda, že existují případy, kdy láska světece byla nástrojem, který si Bůh zvolil, aby hříšníka přivedl zpátky k sobě. Vzpomínám si, jak jsem četla příběh světece, který láskyplně nabádal hříšníka, aby opustil stezky zla. Muž zareagoval tak, že jej surově udeřil do obličeje. Světec odpověděl: „Mě bij, jak chceš, ale neurážej Boha.“ To byl pro onoho hříšníka okamžik milosti, díky kterému našel cestu zpět k Bohu. Tento světec nebyl k hříšníkovi „milosrdný“: prokazoval však křesťanskou lásku k bližnímu.

Vzhledem k tomu, že „milosrdenství“ je v podstatě božské, zahrnuje veškerou dokonalost jak soucitu, tak i lítosti. Když máme soucit s někým, kdo trpí, nejsme věřitelé a on není dlužníkem. Dobrý Samaritán, který láskyplně ošetřil zraněného muže, „neodpouštěl dluh“. Nevěděl, kdo byl ten zraněný muž.

Každý z nás je v různé míře Božím dlužníkem, ale víme, že Bůh je nesmírně milosrdný. Proto bychom nikdy neměli

váhat prosit o jeho milosrdenství. Současně bychom měli doufat, že všichni hříšníci udělají totéž. Kdo z nás by nebyl rád, kdybychom měli alespoň nepatrnou záruku, že některá politická monstra strašného 20. století v poslední chvíli svého zločinného života prosila Boha o milosrdenství. Poselství sestry Faustiny zní jasně: „Nikdy neodmítne naši prosbu o odpuštění. Běda nám – každodenním příjemcům Božího milosrdenství – jestliže odmítneme odpustit drobné dluhy, které u nás mají naši bližní.“

Moc odpuštět hříchy je znakem pravé Církve

Jak dalece „milosrdenství“ přesahuje soucit a lítost (ač zahrnuje jejich ctnosti), se nápadně projevuje na skutečnosti, že jak soucit, tak lítost lze prokázat savcům, avšak milosrdenství nikoli. Nejedná se o osoby, a tudíž nám nemohou nic dlužít, nemohou hřešit. Není to proto, že by savci byli „vyšší“ než člověk, ale proto, že jsou nižší. Nejsou to osoby, „nemohou“ hřešit. Ale můžeme a měli bychom projevovat soucit a lítost vůči savcům – nejvýše postaveným zvířatům v říši stvoření.

Hříšní lidé by v nás měli vzbuzovat posvátnou lítost (jako protiklad k pokrytecké blahosklonné lítosti). Tato posvátná lítost nás vede k tomu, abychom poklekli a vroucně se modlili za jejich obrácení. To je velkolepým smyslem mnoha kajících řádů. Jsou založeny na důvěře, že Boží nekonečná dobrota vyslechne modlitby neviných za jejich provinilé bratry. Kristus své Církvi svěřil milosrdnou moc odpuštět hříchy. To je zřejmý znak pravé Církve.

Měli bychom z toho vyvodit závěr, že ztotožnění milosrdenství, soucitu a lítosti je nebezpečně zavádějící. Kež by tento krátký esej vrhl trochu světla na toto velké zmatení.

Alice von Hildebrand

<http://www.catholicnewsagency.com>

Přeložil Pavel Štíčka
(Mezitimulky redakce)

Alice von Hildebrand
(*1923), katolická
filosofka a teoložka

NA CESTĚ K MALÉMU STÁDCI

Přednáška Josepha Ratzingera z roku 1958

Jaké je poslání Církve ve světě, jenž se vzdává svých křesťanských kořenů a vrací se k pohanství? V době, kdy se pohanství rozmáhá i v Církvi samé? Přestože následující teze o malém stádcí a spolubytí „mnohých“ a „nemnohých“ zazněly již před čtyřiapadesáti lety, vůbec nezastaraly, naopak, získaly na závažnosti a naléhavosti.

Podle náboženských statistik je západní Evropa ještě stále téměř kompletně křesťanský světadíl. Vyskytuje se však sotva ještě nějaký jiný případ, o němž by bylo jako zde všeobecně známo, že statistika klame: Tato – podle svého názvu – křesťanská Evropa se zhruba před čtyřmi stáletími stala kolébkou nového pohanství, které nezadržitelně roste v samém srdci Církve a hrozí, že ji zvnitřku podlomí. Vzhled Církve v novověku je podstatně určován tím, že se zcela novým způsobem stala Církví pohanů a ještě mnohem více jí i nadále bude – nikoli jako kdysi Církví pohanů, z kterých se stali křesťané, nýbrž Církví pohanů, kteří se ještě nazývají křesťany, avšak ve skutečnosti se stali pohany. Pohanství dnes vězí v Církvi samé a právě to je rozlišujícím znakem jak Církve našich dní, tak nového pohanství. Jedná se o pohanství v Církvi a o Církev, v jejímž srdci žije pohanství.

Dnešní člověk tedy může předpokládat bezbožnost svého souseda jako něco zcela normálního.

Když Církev vznikla, spočívala na duchovním rozhodnutí jednotlivce pro víru, na jeho obrácení. Třebaže na začátku se očekávalo, že již zde na zemi tito obrácení vytvoří společenství svatých – Církev „bez vady a vrásky“ – v těžkých zápasech se postupně vybojovalo poznání, že také obrácený člověk a křesťan zůstává hříšníkem a že v křesťanském společenství bude docházet i k nejzávažnějším proviněním. Avšak přestože takto křesťan nebyl vnímán jako morálně dokonalý a společenství svatých v tomto smyslu zůstávalo stále nehotové, přeci existovala jedna základní společná vlastnost. Církev byla společenství přesvědčených lidí, kteří podstoupili určité

duchovní rozhodnutí, jímž se odlišovali ode všech ostatních, kteří se tomuto rozhodnutí bránili. Ve středověku se tento rys již změnil, neboť Církev a svět se ztotožnily. Být křesťanem tak již nebylo v zásadě vlastní rozhodnutí, nýbrž politicko-kulturní předurčení.

Tři roviny odsvětštění

Vnější překrytí Církve a světa dnes zůstalo zachováno, ztratilo se však přesvědčení, že se v něm – v této nechtěné příslušnosti k Církvi – skrývá zvláštní Boží milost či nadpozemská spása. Téměř nikdo ne-

Přestane-li Církev být lacinou samozřejmostí a začne-li se znovu projevat jako to, co je, bude schopna svým poselstvím opětovně zasáhnout sluch nových pohanů, kteří si dosud mohli libovat v iluzi, že vlastně vůbec pohané nejsou.

věří tomu, že by na této velmi náhodné kulturněpolitické danosti „církve“ snad mohla záviset spása na věčnosti. Proto je pochopitelné, že se dnes opakovaně klade naléhavá otázka, zda by se Církev opět neměla přeměnit ve společenství přesvědčených, čímž by opětovně nabyla větší vážnosti. Znamenalo by to, že by se nekompromisně vzdala dosud existujících světských pozic, a tím by odbourala klam vlastnictví, které se stále více jeví jako nebezpečné, neboť stojí v cestě pravdě.

Církev nezůstane trvale ušetřena toho, že by se kousek po kousku nemusela zbavit svého zdánlivého krytí se světem a stávat se opět tím, čím je: společenstvím věřících. Ve skutečnosti by těmito vnějšími ztrátami mohla její misijní síla pouze narůst. Přestane-li Církev být lacinou samozřejmostí a začne-li se znovu projevat jako to, co je, bude schopna svým poselstvím opětovně zasáhnout sluch nových pohanů, kteří si dosud mohli libovat v iluzi, že vlastně vůbec pohané nejsou. Takovéto stažení se z vnějších pozic ovšem přinese také ztrátu cenných výhod, které bezpochyby vyplývají z dnešního propojení Církve s veřejností. Přitom se jedná o proces, který půjde sám od sebe, s přispěním Církve či nikoli, a na který je tudíž nutné se připravit.

Úhrnem vzato je třeba při tomto nutném vývoji odsvětštění Církve přesně oddělit tři roviny – rovinu sakramentální, rovinu hlásání víry a rovinu osobního lidského vztahu věřících s nevěřícími. Úroveň sakramentální, již kdysi vymezovala *disciplina arcani*, je vlastní vnitřní podstatou Církve. Musí být opět jasno v tom, že svátosti bez víry nemají smysl. Církev zde bude muset postupně opustit dosavadní akční rádius, který je sebeklamem a zároveň podváděním lidí. Čím více tu Církev vymezí sebe sama a odliší své křesťanství, byť by to vedlo k utvoření malého stádce, tím realističtěji bude moci a bude muset rozpoznat svůj úkol na druhé rovině zvěstování víry.

Pokud je svátost místem, kde se Církev uzavírá a musí uzavírat vůči necírkvi, pak je slovo správný způsob, jak pokračovat v otevřeném gestu pozvání k Boží hostině. Na úrovni osobních vztahů by

bylo mylné vyvozovat ze sebeohraničení Církve, které bylo požadováno pro oblast svátostí, uzavřenost věřících křesťanů vůči jejich nevěřícím bližním. Přirozeně i mezi věřícími by se postupně mělo opět vystavět něco na způsob bratrství komunikantů, kteří se skrze svou společnou náležitost k Božímu stolu cítí spojení také v soukromém životě a vědí, že v nouzových situacích mohou jeden s druhým počítat a že jsou skutečnou rodinou. To ale nesmí mít za následek sektářské vydělování. Křesťan by měl být právě tak radostným člověkem mezi jinými lidmi – bližním tam, kde nemůže být spolukřesťanem. Shrňme-li tedy tento první myšlenkový okruh, dospíváme k následujícímu výsledku: Církev zprvu prodělala strukturní změnu z malého stádečka na světovou církev, v západní společnosti se od středověku ztotožňuje se světem. Dnes je toto krytí již jen klam, který zahaluje pravou podstatu Církve a světa a částečně Církvě brání v jejích nezbytných misijních aktivitách. A proto v dohledné době bude po vnitřní strukturní změně následovat také vnější obrat k *pusillus grex*, malému stádku – ať již po vůli Církve, či proti její vůli.

Druhá cesta spásy

Vedle narýsovaných strukturních změn Církve lze rovněž pozorovat posun vědomí u věřících, který vyplynul ze skutečnosti vnitrocírkevního pohanství. Dnešní křesťan jen těžko pomyslí na to, že by křesťanství, přesněji katolická církev, měla být jedinou cestou ke spáse. Tím se dostává do diskuse absolutnost Církve, závažnost jejího misijního příkazu a vůbec všech jejích vnitřních požadavků. Nemůžeme uvěřit tomu, že člověk žijící vedle nás, který je skvělý, ochotný pomoci a přívětivý, poputuje do pekla, protože není praktikující katolík. Představa, že všichni „dobří“ lidé budou spaseni, je dnes pro normálního křesťana právě tak samozřejmá jako dřívější přesvědčení o pravém opaku.

Věřící se trochu zmateně ptá: Proč by to ti venku měli mít tak lehké, když nám je to natolik ztěžováno? Zachází až tam, že pocituje víru jako břemeno a nikoli jako radost. V každém případě nabývá dojmu, že koneckonců existují dvě ces-

ty spásy – cesta pouhé mravnosti, velice subjektivně měřené, pro ty, kteří stojí mimo Církev, a cesta v Církvě. Nemůže mít pocit, že zamířil na tu příjemnější – v každém případě je jeho víra citelně zatížena existencí jakési cesty spásy, vystavěné vně Církve. Je zřejmé, že touto vnitřní nejistotou nejsilněji trpí misijnářská průbojnost Církve.

Giotto di Bondone: Uvedení Páně do chrámu (1306)
Foto: Wikipaintings

Všem lidem společně patří ztracení, jedinému Kristu spása – ve svaté směně to probíhá naopak: On na sebe bere veškeré zlo a uvolňuje tak prostor spásy pro nás všechny.

Nemnozí a mnozí

V odpověď na tuto otázku, která dnešního křesťana jistě nejvíce zatěžuje, se zcela stručnými náznaky pokusím ukázat, že existuje pouze jedna cesta spásy, vedoucí skrze Krista. Od počátku je jí však vlastní dvojí rozsah působnosti – týká se „světa“, „mnohých“ (to znamená „všech“); současně je však řečeno, že jejím místem je Církev. K této cestě tak ze samé její podstaty patří spolubytí „nemnohých“ s „mnohými“, které je – stejně jako bytí pro sebe navzájem – součástí způsobu Boží záchrany, a nikoli výrazem selhání Boží vůle. Začíná to již tím, že Bůh vyčleňuje národ Izraele ze všech národů

světa jako vyvolený. Má to znamenat, že byl vyvolen jen Izrael a všechny ostatní národy byly vyhozeny do odpadu? Zpočátku to skutečně vypadá tak, jako by sousedství vyvoleného a nevyvoleného národa mělo být pojímáno v tomto statickém smyslu – jako dvě různé skupiny stojící vedle sebe.

Avšak velmi brzy se ukazuje, že tomu tak není; neboť v Kristu statické paralelní postavení židů a pohanů nabývá na dynamice, takže se nyní právě i pohané ve své nevyvolenosti stávají vyvolenými, aniž by se tím vyvolení Izraele stalo definitivně iluzorní, jak ukazuje jedenáctá kapitola listu apoštola Pavla Římanům.

Řečeno jasněji: zjišťujeme, že Bůh sice dělí lidstvo na „nemnohé“ a „mnohé“ – rozčlenění, které se v Písmu neustále vrací. Ježíš dává svůj život jako výkupné za „mnohé“ (Mk 10,45; český překlad Písma uvádí „za všechny“, uzpůsobený podle znění Misálu, pozn. překl.); protiklady žid-pohan a Církev-necírkev přebírají toto dělení na „nemnohé“ a „mnohé“. Bůh však nerozděluje lidi na „nemnohé“ a „mnohé“, aby jedny hodil do odpadové jámy a druhé zachránil, ani proto, aby mnohé spasil jednoduše a nemnohé složitě, nýbrž používá nemnohé takřka jako archimédovský bod, ze kterého otrásá mnohými v základech, jako páku, jejíž pomocí je táhne k sobě. Obě skupiny mají své místo na cestě spásy, která je pro ně různá, aniž by byla porušena jednota této cesty.

Tento protiklad lze správně pochopit pouze tehdy, když nahlédneme, že jeho jádrem je protiklad Krista a lidstva, jednoho a mnohých. Vždyť spása člověka spočívá v tom, že je milován Bohem a že se jeho život na konci ocitne v náruči nekonečné lásky. Bez ní by vše ostatní zůstalo prázdné. Věčnost bez lásky je peklo, i když se člověku jinak nic nestane. Lidská spása tkví v Boží zamilovanosti do člověka. Na tuto lásku neexistuje žádný právní nárok, nezískáme ji na základě mravních či jiných předností. Podstatou lásky je svoboda, jinak to není láska. Věc se má tedy takto: v protikladu mezi Kristem, jedním, a námi, mnohými, jsme spásy nehodni, ať jsme již křesťané či nekřesťané, věřící nebo nevěřící, mravní či nemravní; nikdo si skutečně spásu „nezaslouží“ vy-

jma Krista. Avšak právě zde se uskutečňuje ona nádherná výměna. Všem lidem společně patří zatracení, jedinému Kristu spása – ve svatě směně to probíhá naopak: On na sebe bere veškeré zlo a uvolňuje tak prostor spásy pro nás všechny.

Nádherná výměna

Veškerá spása, které se člověku může dostat, se dotýká této pra-směny mezi Kristem, jedním, a námi, mnohými. Přiznat to je pokora víry. Tím by vlastně mohla být věc vyřízena, kdyby k ní překvapivě nepřistoupila ještě jedna skutečnost. Podle Boží vůle se totiž toto velké zástupné tajemství, z něhož žijí celé dějiny, opakuje v celé řadě dalších zástupení. Jeho korunovací a sjednocením je pak spolubytí Církve a necírkve, věřících a „pohanů“.

Rozpor mezi Církví a necírkví neznamená existenci vedle sebe ani proti sobě, nýbrž pro sebe navzájem. Každá strana zde má svou funkci. Nemnozí, kteří jsou Církví, jsou pověřeni, aby pokračovali v Kristově poslání a zastupovali mnohé. Spása obou stran se uskutečňuje pouze tehdy, přiřadí-li se jedna k druhé a společně se podřídí velkému zástupnictví Ježíše Krista, které zahrnuje obě dvě. Pokud je však lidstvo spaseno Kristovým zástupnictvím a jeho pokračováním v dialektice nemnohých a mnohých, znamená to také, že každý člověk a především věřící mají svou nevyhnutelnou úlohu v celkovém spásném procesu lidstva. Nikdo nemá právo říci: Hleďme, druzí budou spaseni, aniž by brali katolickou víru vážně, proč ne také já? Odkudpak víš, že plně žitá katolická víra není právě tvým velice nezbytným posláním, které ti Bůh uložil z důvodů, které nemáš znát? Patří totiž k věcem, o kterých Ježíš říká: „Nyní jim ještě nemůžeš rozumět, nýbrž až později“ (srov. Jan 13,36). Při pohledu na moderní pohany tedy platí, že křesťan ví o jejich spásě skryté v Boží milosti, na které přeci závisí i jeho vlastní spása. Možná spása novodobých pohanů však nemůže křesťana zbavit závažnosti jeho vlastního bytí víry. Právě jejich nevíra ho musí podněcovat k plnější víře, v níž se cítí zahrnut do zástupnické úlohy Ježíše Krista, na níž závisí spása celého světa, a nikoli pouze křesťanů.

Jedině Bůh ospravedlňuje

Rád bych v závěru své myšlenky ještě více objasnil pomocí krátkého výkladu dvou textů z Písma, ve kterých rozpoznáme stanovisko k této problematice. Prvním je složitý a tíživý úryvek, ve kterém je zvláště důrazně vyjádřen protiklad nemnohých a mnohých: „Mnoho je totiž povoláných, ale málo vyvolených“ (Mt 22,14).

Podobenství o boháči a Lazarovi, Madrid (1436)
Foto: <http://home.catholicweb.com>

Bytí dnešního křesťana mezi novými pohany má být určováno vědomím, že každý je postaven před tutéž hrozbu a naději, byť jiným způsobem. Také pro pohany totiž neexistuje jiná spása než ta, v níž věří křesťan: Ježíš Kristus, Pán.

Co tento text říká? Netvrdí přece, že mnozí budou zavrženi, jak je to obvykle chápáno, nýbrž pouze to, že existují dvě různé formy Božího vyvolení. Přesněji – říká jasně, že existuje dvojí různé Boží jednání, obojí s cílem vyvolení, aniž by bylo zřejmé, zda obojí svého cíle dosáhne. Sledujeme-li však cestu dějin spásy, jak ji vykládá Nový zákon, nacházíme ilustraci tohoto Pánova slova: Ze statického sousedství vyvoleného národa a nevyvolených národů se v Kristu stal dynamický vztah, takže se pohané právě skrze svou nevyvolenost stali vyvolenými. Skrze vyvolení pohanů se pak ovšem i židé navrací do své vyvolenosti. Toto slovo nám

tedy může být důležitým ponaučením. Otázka po spásě člověka je vždy položena špatně, je-li kladena zespona, táže-li se, jak se lidé ospravedlňují. Otázka lidské spásy není otázkou sebeospravedlnění, nýbrž otázkou Božího ospravedlnění skrze svobodnou blahovůli samého Boha. Jde o to vidět věci shůry. Neexistují dva způsoby lidského ospravedlnění, nýbrž dva způsoby, jak Bůh lidi volí. Tyto dva způsoby Božího vyvolení jsou jednou cestou spásy v Kristu a jeho Církvi, která spočívá na přináležitosti nemnohých a mnohých a na zástupné službě nemnohých v prodloužení Kristova zástupnictví.

Druhý text mluví o velké hostině (Lk 14,16–24). Toto evangelium je v první řadě radostnou zvěstí ve velice radikálním smyslu, když vypráví, že na konci bude nebe přečpané všemi těmi, kteří jsou jinak vyháněni; lidmi, kteří jsou toho zcela nehodni a ve vztahu k nebi jsou slepí, hluchí, chromí a žebráci. Kdo by chtěl popírat, že by při tomto radikálním skutku milosti mohli takovýmto způsobem do nebe vejít všichni naši moderní evropští pohané? Na základě tohoto biblického místa má každý naději.

Na druhé straně – závažnost víry nepomíjí. Existuje skupina těch, kteří budou navždy odmítnuti. Kdo ví, zda mezi těmito zamítnutými farizeji nebudou také mnozí, kteří se domnívali, že se smí pokládat za dobré katolíky, avšak ve skutečnosti to byli farizejové? Kdo ovšem naopak ví, jestli mezi těmi, kdo pozvání nepřijímají, nejsou právě oni Evropané, kterým bylo křesťanství marně nabízeno? Pro všechny tak zůstává zároveň naděje i hrozba. Z tohoto průsečíku naděje a hrozby vyplývá závažnost křesťanství a jeho výsostná radost. Právě tímto průsečíkem má být určováno bytí dnešního křesťana mezi novými pohany, o kterých ví, že jsou postaveni před tutéž hrozbu a naději, byť jiným způsobem. Také pro ně totiž neexistuje jiná spása než ta, ve kterou věří křesťan: Ježíš Kristus, Pán.

Joseph Ratzinger

Tento článek poprvé vyšel pod názvem „Die neuen Heiden und die Kirche“ v časopise „Hochland“, říjen 1958, str. 4–11. Převzato z Vatican-Magazin, 6–7/2012.

*Přeložila Jana Gruberová
Radio Vaticana*

BUDOUCNOST ZÁVISÍ NA RODINĚ

Rozhovor s předsedou Papežské rady pro rodinu

V Bratislavě se koncem října letošního roku uskutečnila konference „Kultura života – kultura pro život“. Při té příležitosti jsme oslovili arcibiskupa Vincenza Pagliu, předsedu Papežské rady pro rodinu, aby nám představil svůj pohled na otázky ochrany života a rodiny.

Které jsou podle vás nejzásadnější výzvy v oblasti ochrany života a rodiny pro Církev v současnosti?

První výzva, kterou bych chtěl zdůraznit, je upozornit na velmi mnoho rodin, které hrdinsky žijí svou vírou v malých domácích církvích. Tyto rodiny velmi pevně svědčí o budování lásky, o generaci života, integraci mezi různými lidmi, o mezigeneračních svazcích. Bohužel na tuto skutečnost, která tu je – byť snad občas v menšině – se úplně zapomíná. Toto je první velký úkol – ukázat, že rodina je možná a že je krásná. Dále je potřeba překonat sérii předsudků a banalit, které otravují život mnoha lidem. A to proto, že mnoho průzkumů ukazuje například fakt, že mládež převážně touží po manželství a rodině, které budou trvat celý život. Tato touha je však mařena všeobecným názorem, že je to nemožné. A zlomyslností společnosti, která nedokáže tuto touhu přijmout a podporovat. Je to hořká bylina, kterou musíme inteligentním a pozorným způsobem vykořenit, aby byl život mladých lidí klidnější a především aby podporoval jejich nehlubší touhy. Pak je tu velká otázka, jak pomáhat rodinám zraněným – rozvedeným a znovu sezdaným, anebo rodinám v těžkostech. Věřím, že je nevyhnutelné, aby Církev, farnosti i společnost nenechávaly tyto rodiny osamocené. Když hovořím o prostředí našich farností a kostelů, platí, že rozvedení a znovu oddaní nemohou přistupovat ke svátostem. My jim to musíme vynahrázovat láskou, tím, že jim budeme nablízku, a žádat je, aby navzdory své situaci žili bohatstvím evangelia a solidaritou vůči ostatním. V tomto smyslu je potřeba ještě mnoho udělat, protože předsudky jsou zakořeněné i mezi námi.

Jak vnímáte úlohu laiků a jejich působení v této oblasti?

Toto je očividně prvořadý úkol laiků, a to nejen proto, že uzavírají svátost manželství. Snad jedním z největších povolání, jež laici musí objevit, je to, že prostřednictvím manželství nežijí jen pro sebe,

Simone Martini: Nalezení v chrámu (1342)
Foto: Wikimedia Commons

Vydrží-li rodina, vydrží i společnost. Jakmile rodina onemocní, bude i společnost prožívat chvíle těžké krize.

ale i pro druhé. Manželství mezi mužem a ženou takové je, protože jde o nejužší spojení s tím druhým. Nejen mezi nimi, ale i vůči dětem. Skrze rozšiřování rodinných svazků se směřuje k rozšíření svazků se společností, ať už církevní nebo občanskou. Zde je mnoho co objevovat nebo spíše – čemu napomáhat. Pomáhat manželům pochopit, co je manželství ve své podstatě. Mnozí uzavírají manželství bez toho, že to vědí, nemluvě o znalosti jeho křesťanského rozměru. Vzpomeneme-li apoštola Pavla a jeho přirovnání této in-

stituce k lásce mezi Kristem a Církví, chápeme, oč v této svátosti jde. Toto je velký úkol, skutečné kněžství laiků.

Není složitě otázkou důležitosti rodiny a hodnot komunikovat věřícím. Jak ji však představit těm, kteří se k víře v Boha nehlásí?

Věřím, že toto je další hranice, kterou je třeba překonat inteligentním, velkorysým způsobem, s velkou naléhavostí. Manželství je přirozená skutečnost, nevynalezla je Církev. Existovalo před Církví, na počátku stvoření. Existuje ve všech náboženstvích a národech. Je skutečně nejdůležitějším zdrojem lidstva. Bohužel, je zraňováno kulturou, která je už vůbec nechápe. Protože vyvyšování jedince je v první řadě argumentem pro ničení toho, co mu protiče – rodiny. Zůstává však skutečností, že rodina nepatří pouze k základům Církve, ale i k základům občanské společnosti. Nám je dnes přidělen namáhavý úkol spojit se – křesťané s věřícími jiných náboženství, se všemi lidmi dobré vůle, na obranu a správné chápání toho, že rodina – a říkal to již i Cicero – je skutečně *principum urbis et quasi seminarium rei publicae*. Když rodina – muž, žena a děti (abychom to upřesnili) – vydrží, vydrží i společnost. Jakmile rodina onemocní, bude i společnost prožívat chvíle těžké krize. Proto věřím, že téma rodiny se bude stále více stávat tématem budoucnosti – pro mírnější a spravedlivější společnost.

<http://www.forumzivota.sk>
Přeložila Sylva Bernardová

Mons. Vincenzo Paglia
(*1945), předseda
Papežské rady pro
rodinu

PRÁVO ZNÁT TY, KTEŘÍ NÁM DALI ŽIVOT

Reprodukční technologie vedou k ohrožování práv dětí

Využívání reprodukčních technologií vede k oddělování jednotlivých rodičovských prvků. To s sebou přináší závažné problémy, především stále častější přehlížení a ohrožování práv dětí.

Když reprodukční technologie vstoupila na scénu, byla popsána jako „sci-fi, která se stává vědeckou skutečností“ a časopis *New Yorker* otiskl kreslený vtip. Ukazoval zástup dospělých (nakreslených pro časopis typickým způsobem – malé hlavičky, velká těla v poměru k nohám) hledících na čtenáře a popíjejících Martini.

Před tímto zástupem stojí zády ke čtenáři zdravotní sestra, drží za ruku malého chlapečka a ukazuje postupně na dospělé a přitom chlapci říká: „Toto je tvůj biologický tatínek – dárce spermatu, tvoje biologická matka – dárce vajíčka, tvoje náhradní matka – ta tě porodila, tvoje adoptivní matka, tvůj adoptivní otec, tvůj psychiatr – ten ti to vše vysvětlí, a toto je tvůj právník.“

Případ Cochrane

Aktuální případ v Cochrane v kanadském státě Ontario, ukazuje na jeden z problémů, které mohou vzniknout z takového oddělování jednotlivých rodičovských prvků.

Nicole Lavigneová je lesbická matka, která už 15 let žije se svou partnerkou Selenou Kazimierski. Nicole byla oplodněna spermatem od dárce Reneho de Bloise, s kterým se znala ze základní školy. Nicole tvrdí, že pan de Blois souhlasil s tím, že nebude hrát žádnou roli v životě Tylera Lavigne, chlapce, který se narodil ze spermatu dárce. Po Taylorově narození změnil pan de Blois názor a požadoval na soudu, aby byl uznán jako chlapcův otec. Zároveň vyžaduje prostor pro uplatnění všech svých otcovských práv.

Pan de Blois chce zrušit dohodu, ve které se zavázal nevyžadovat otcovská práva, a to na základě dvou faktů: paní Lavigneová mu za prvé dohodou „vyhrožuje“, za druhé pak de Blois říká, že ne-

splnila „svou část původní dohody“, a to že mu porodí (jiné) dítě.

Jedna část analýzy této situace vychází ze smluvního práva. Smlouvy v Ontariu a v jiných kanadských provinciích kromě Quebecu vyžadují protihodnotu – „platbu“ od každé strany. Ta může být ve formě slibu – který je závazný. Zde by to mohlo

zní, čím osobnější jsou závazky této smlouvy, tím menší je možnost vynucení soudem – tak jak je to v tomto případě.

Mnoho z nás intuitivně cítí, že celá smluvně ošetřená situace, do které vstoupili dva dospělí, vynechává třetí stranu, které se to týká nejvíce, a to je dítě.

Případ Jane Doe versus Alberta

V případě z roku 2007 – Jane Doe versus Alberta, odvolací soud rozhodl tak, jak je níže popsáno. (Odvolání k Nejvyššímu kanadskému soudu bylo zamítnuto, což je nepřímé potvrzení rozsudku).

Žena chtěla dítě, ale její partner odmítal. Nechala se tedy uměle oplodnit spermatem od anonymního dárce. S partnerem uzavřeli dohodu, ve které se vzdal všech práv i povinností týkajících se dítěte. Soud zrušil platnost dohody na základě skutečnosti, že dospělí nemohou smlouvou odepřít práva dítěte, a že smlouva byla v rozporu s „nejlepším zájmem“ dítěte. Protože neexistoval jiný „otec“, „nejlepší zájem“ pro dítě bylo „otcovství“ ženina partnera.

Práva dítěte

Základní otázky ve všech případech, kdy rodičovství nesouvisí s biologickými rodiči jsou (snad kromě těch, kteří jsou přirozeně počaty a narozeni manželům opačného pohlaví): za prvé – zda mají děti právo vědět, kdo jsou jejich biologičtí rodiče; a za druhé – zda jim umožnit nějaký kontakt s nimi. Myslím, že odpověď na obě otázky je kladná, s výjimkou situací, kdy to je v rozporu s „nejlepším zájmem“ konkrétního dítěte. Každé jiné rozhodnutí by bylo porušením základních práv dítěte.

Drtivá většina z nás chce znát ty, kteří nám dali život, minimálně mít možnost je spatřit. A vědomé narušení možnosti

Koláž: mimi

Vědomé narušení práva dětí poznat své biologické rodiče, vědomé vytváření „genetických sirotků“, zejména se spoluvinou celé společnosti, je eticky nesprávné.

být „já poskytnu sperma/dělohu pro „tvé“ dítě, jestliže ty poskytneš dělohu/sperma pro „mé“ dítě. I přesto, že by slib nebyl splněn, smlouva by mohla zůstat v platnosti. Nátlak a zastrahování mohou smlouvu anulovat, v tomto případě však ne.

Spíše než ústřední otázka týkající se platnosti smlouvy se naskytá otázka, zda celá věc ale není v rozporu s obecnou morálkou. Ale i kdyby smlouva zůstala v plat-

poznat je, vědomé vytváření „genetických sirotků“, zejména se spoluvinou celé společnosti, je eticky nesprávné.

Existují dnes již bohužel kromě dobrých též i zcestné názory na to, zda dítě potřebuje a má právo mít rodinu, která se skládá z otce i matky. Nicméně i zde by znovu měl převážet „nejlepší zájem“ dítěte, a ne zájmy dospělých, které jsou často v protikladu. Jinými slovy, v případech jako je Cochrane, potřebujeme rozhodnutí, která hledají zájmy dětí, ne dospělých.

Od doby, kdy na scénu vstoupily reprodukční technologie, jednotlivci i společnost čelí případům, které, co se týče původu dítěte a jeho zařazení do rodiny, nemají v naší historii precedens a nevíme si s nimi rady. Ve většině případů převažují rozhodnutí, která sledují zájmy dospělých. Měli bychom se řídit etickou doktrínou „předpokládaného souhlasu“, která by mohla pomoci napravit časté chyby. Tato doktrína nás nabádá, abychom rozumně předvíдали dětskou vůli. Jako příklad může

sloužit otázka – jak by se rozhodl Tyler Lavigne, kdyby byl schopen se rozhodnout. Vybral by si za otce svého biologického otce Reneho de Bloise?

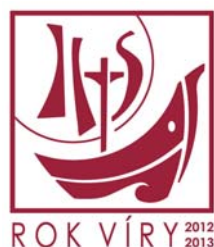
Margaret Somerville

<http://www.mercatornet.com>

Přeložil Ivan Summer

Prof. Margaret Somerville (*1942), ředitelka McGillova centra pro lékařství, etiku a právo

POTŘEBA VÍRY KE SPASENÍ

Věřit v Ježíše Krista a v toho, který ho poslal pro naši spásu, je nezbytné k tomu, abychom byli spaseni. „Protože ‚bez víry se však Bohu nelze líbit‘ (Žid 11,6) a stát se jeho dětmi, nikdo bez ní nemůže být ospravedlněn a nikdo nedosáhne věčného života, jestliže v ní ‚nevytrvá až do konce‘ (Mt 10,22; 24,13).“ (1. vatikánský koncil) [KKC 161]

List Židům nám říká, že „bez víry se však Bohu nelze líbit; kdo chce přijít k němu, musí uvěřit, že Bůh je a odměňuje ty, kdo ho hledají“ (Žid 11, 6).

Chceme-li tedy dojít do nebe, do věčné blaženosti, chceme-li dojít „spásy“, nezbyvá než uvěřit Bohu a přijmout za pravdu to, co nám zjevil – jak o sobě, tak o nás a o našem cíli, důvodu našeho bytí. A to, co nám zjevil, poznáváme především skrze hlásání Církve. Bůh má právo žádat po nás, abychom mu uvěřili, když nám o sobě něco řekl. A my máme povinnost uvěřit, chceme-li získat, co nám Bůh slíbil. Nejsme nuceni uvěřit, ale následky si už svobodně nevybíráme, ty prostě ve svůj čas přijdou.

V Markově evangeliu čteme: „Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo však neuvěří, bude zavržen“ (Mk 16,16). Víra je ke spásu nevyhnutelně potřebná. Jedině víra nám dává poznat, jaký je náš cíl, kterého máme dosáhnout. Že jsme stvořeni pro věčný život s Bohem v jeho slávě. A jedině život podle víry nám dává naději, že toho dosáhneme.

Přirozené poznání Boha nemůže stačit k dosažení věčné blaženosti. Nemůžeme dojít do cíle své cesty, aniž bychom o něm věděli. A náš cíl – život s Bohem v jeho

slávě – není přirozeně poznatelný. Na to bez Božího zjevení nemůžeme sami přijít. A Boží zjevení přijímáme jediné vírou.

Přesto je přirozené poznání Boha, jeho existence, jeho spravedlnosti, pro spásu užitečné, protože nás připravuje k ochotnému přijetí Božího zjevení.

„Bůh chce, aby se všichni lidé zachránili a došli k poznání pravdy“ (1 Tim 2,4). Co tedy bude s těmi, kteří nezaviněně nepoznali Boží zjevení, a nemohli tedy v nadpřirozené pravdy víry uvěřit? Mohou dojít do nebe? A navíc je zřejmé, že pro Boží spravedlnost není nikdo bez vlastního zavinění zatracen. O těchto lidech věříme, že jim Bůh pomáhá zvláštní milostí, aby dosáhli nadpřirozené víry. Jestliže totiž touží poznat o Bohu vše, co je možné, a jestliže se snaží žít podle svého svědomí, tedy podle přirozeného mravního zákona, pak se jim Bůh jistě dá ve vhodný čas poznat a oni ho velmi pravděpodobně ochotně přijmou.

Složitější je otázka, jak je to s těmi, kteří žijí mezi křesťany, v křesťanském prostředí, v křesťanské kultuře. S těmi, o nichž se nedá snadno říct, že vlastní vinou nevěděli, co Bůh o sobě zjevil. Kdo může např. u nás tvrdit, že nic netušil o tom, že se Bůh stal člověkem,

když koledy o narození Božího Syna zní městy už před adventem? Tito lidé o tom mohou nepřemýšlet, mohou si toho nevšimnout, mohou se na to neptat, ale těžko se budou před Bohem vymlouvat, že vůbec netušili, že nás Boží Syn vykoupil svou smrtí na kříži a tak nás také pozval k sobě do nebe.

Ale je tu ještě jedna obtížná otázka. Stačí ke spásě jakákoli víra? Je jedno, jak uvěříme, hlavně že uvěříme? Je jedno, co všechno z Božího zjevení přijmeme a co odmítneme s tím, že se nám to nehodí nebo nelíbí nebo je to pro nás nepohodlné či náročné? Ke spásě nás může dovést jediné pravá víra. O jejích vlastnostech pojednáme příště. Není však možné, aby k cíli vedlo více cest, protože jak cíl, tak cestu nám ukázal sám Bůh a ani nenaznačil, že jsou různé cesty pro různé lidi a různé doby a různé kultury. Bůh totiž nemůže říkat jednou to a podruhé něco jiného, co tomu prvnímu odporuje, jinak by nebyl pravdomluvný, a to by pak nebyl Bůh.

fr. Cyprián Suchánek OP

P. Mgr. Cyprián Suchánek OP, rektor kostela sv. Bartoloměje v Praze

FUNDAMENTÁLNÍ NADĚJE

Největší tajemství dobré motivace

V čem spočívá tajemství největší motivace? Slovy svatého Tomáše Akvinského: „Pro člověka očekávajícího věčné štěstí se nic nezdá být obtížné.“

Mnoho lidí má problém s motivací, což dosvědčuje také spousta materiálů na toto téma kolujících po internetu. Zapomíná se v nich ovšem na nejdůležitější způsob povzbuzení motivace. Je to energie a životní síla pramenící z naděje na život věčný. Tato naděje se rozlévá do různých oblastí života a poskytuje moc k vítězství nad každodenními těžkostmi.

Naděje je touhou...

... po nějakém budoucím dobru, namáhavém, ale možném. Musí to být také dobro vznešené, zakořeněné ve světě ducha, nikoli tělesnosti (v tomto druhém případě máme co do činění se smyslovou touhou). Naděje je jakoby touhou na vyšším stupni ducha, proto má svoje sídlo ve vůli (srov. svatý Tomáš Akvinský, *Suma teologická*, I-II, q. 40, a. 1, 2).

Největším dobrem je věčná blaženost. Proto...

Naděje je božskou ctností (ale také citem)

Předmětem jiných ctností jsou různé vnitřní i vnější překážky na životní dráze, kdežto naděje se odvolává k samotnému Stvořiteli. V lidské dimenzi je současně bojovým citem nacházejícím se kdesi mezi troufalostí a zoufalstvím (*STh* II-II, q. 17, 20, 21).

Nejdůležitější cíl člověka

Je-li nejdůležitějším cílem člověka věčné štěstí, pak musí tomuto cíli být podřízeny všechny jiné touhy. V tom spočívá tajemství největší motivace. Svatý Tomáš píše: „pro člověka očekávajícího věčné štěstí (...) se nic nezdá být obtížné.“ (*STh* II-II, q. 17, a. 2, ad. 3)

Proč? Protože je-li naším cílem dosažení ráje, pak se různé pozemské překážky pro nás stanou snadnou maličkostí. Perspektiva věčné radosti tlumí malomy-

slnost či bolest svázanou s každodenním shonem. Běžec hledící na metu nemyslí na únavu. Dovede v sobě najít dodatečnou energii, aby ještě zrychlil. Pokud pozemské problémy vztahujeme k hlavnímu cíli našeho putování, pak je překonáváme ještě s větší energií a motivací!

Beránek Boží, Santa Maria in Trastevere, Řím (13. stol.)
Foto: <http://personal.stthomas.edu>

Naděje nás usměrňuje k Bohu jako k poslednímu cíli našeho putování, ale také se pojí s důvěrou v jeho přísliby, jež jsou zaznamenány na stránkách Písma svatého.

Milhavý duch

Celé umění spočívá v tom, abychom v sobě povzbuzovali naději na spásu skrze růst ve víře a zbožnosti. Hrozbou zde není jen nedostatek víry, ale také její vlačnost. Když se perspektiva spásy rozplývá v mlze, naděje i motivace slábnou. Toto zastření ducha je spojené s lpěním na pozemských věcech, které začínají zastíňovat věčné štěstí. Naše pozornost se zastavuje u pozemského štěstí a přehlídí to, co je skutečně důležité. Z tohoto lpění

vzniká sklíčenost, úpadek ducha a dokonce zoufalství (*STh* II-II, q. 20, a. 4).

Boží pomoc

Musíme připomenout ještě jednu důležitou věc. Naděje nás usměrňuje k Pánu Bohu jako k poslednímu cíli našeho putování, ale také se pojí s důvěrou v jeho přísliby, jež jsou zaznamenány na stránkách Písma svatého. Když máme takového ochránce a pomocníka, pak v nás motivace k činnosti musí růst.

Naděje jako cit

Jak již bylo zmíněno, od naděje plynoucí z teologické ctnosti odvozujeme i naše malé, pozemské cíle. Pomáhá nám v tom pocit naděje, který nalézáme mezi troufalostí a zoufalstvím.

Troufalost způsobuje, že se necháme unášet nemožnými cíli (jde o pozemské věci), pro nás příliš těžké, nebo o ně usilujeme nešikovným způsobem. Zoufalství pak pramení z malomyslnosti a vede k rezignaci na úsilí o dosažení cíle. Může být výsledkem nesprávného intelektuálního zhodnocení situace. Při realizaci pozemských cílů musíme pamatovat na to, že naše důvěra v jejich realizaci bude vzrůstat, když je budeme opírat o znalosti, podporu ze strany přátel, zkušenosti a – v některých případech – i na majetku a moci (*STh* I-II, q. 40, a. 5).

Shrnutí

A. Jakým způsobem se můžeme motivovat naději na věčnou blaženost?

1. Samotná možnost dosažení věčného štěstí v nás uvolňuje základní energii k činnosti a přináší útěchu. Tato fundamentální motivace zlepšuje náš celkový stav a naplňuje smyslem každou naši práci.
2. Vědomí, že nás Pán Bůh podporuje, nás také inspiruje k dobrým skutkům.

Dokončení na str. 13 dole

Jak to vidí Vojtěch Macek

Prostor za hranicemi užítku

„Strom je silnější než půdní živiny, katedrála je zářivější nežli hromada kamenů.“ (Antoine de Saint-Exupéry, *Citadela*)

Ve většině našich měst a obcí je právě kostel tou stavbou, která se vymyká ostatním a která bývá dobrým poznávacím znamením a první charakteristikou sídla. Co z kostela činí dominantu nad ostatními budovami? Domnívám se, že investice vložená v hmotné rovině do krásy, v duchovní rovině do poslání svatyně, investice, k níž nelze nalézt účetní protějšek, již nelze definovat racionálně ocenitelným užítkem.

V tomto ohledu je kostel (ač jinak zařazen jako památkově chráněná nemovitost, historická zástavba či objekt konzervativního stavebního slohu) dílem trvale provokativním, vzpírajícím se utilitarismu, který má své opodstatnění u staveb jiných a který je zároveň stálým pokusem – v naší době bych řekl dokonce diktátorem – veškerého lidského počínání. (A propos, už jste někdy viděli kostelníka, kterak mezi oltářní ubrus a vázu s květinami strčil kus igelitu? To se mu do řemesla právě vmísil utilitarismus pod rouškou šetrnosti.) Jenže člověka nenaplnuje štěstím a nepřivádí k dokonalosti pouze vyhovění kritériím užítku. Naopak, lidský duch je nadšen, raduje se a slaví (ba i tělo z toho má požitek), když se může od těchto limitů oprostít, nebo, lépe řečeno, když může prokázat svou velikost tím, že splní

požadavky užitečnosti a ještě si dokáže dopřát něco navíc – prostor za hranicemi užítku: kulturu, umění, víru.

A právě kostel to ilustruje velmi výstižně: Prakticky zbytečně se zde obaluje obrovská prázdnota nákladným materiálem a náročnou prací; nelze jej vytopit, časově využít alespoň z pár procent, vydělat na něj a na něm pronajmout. A přesto to má smysl. K čemu jinému je to množství zlata a mistrně opracovaných stavebních detailů, než k tomu, aby si člověk ve vzácné chvíli, kdy se v impozantním prostoru smísí sluneční svět s dýmem kadidla, řekl „zde jsem celý já a zde jsi ty, Bože!“? Antoine de Saint-Exupéry toto setkání ducha lidského s Duchem Božím shrnul do věty: „Katedrála je zářivější nežli hromada kamenů.“

Popsanou schopnost tvořit nad rámec zajištění potřeb bych nazval sedmým dnem v nás. Je-li v člověku potlačována, dopadá to s ním jako s kostely na mnoha místech – v neděli nenavštěvované, zanedbané, chátrající, zřícené. A přesto i těm holým zdem nelze upřít hrdost a noblesu. Však také kostel vypovídá o duchovním stavu společenství obyvatel – někde živé místo setkávání, výkladní skříň, motiv obecních znaků, pohlednic a internetových stránek a jinde omšelé opuštěný

dům, který překáží. A dobře, že aspoň překáží – čeká totiž...

Mluví-li o kostele, mluvím právě tak o Církvi (když už má bohatá čeština dvě slova pro to, co jinde označují jedním). Kromě výše uvedeného o kostele a Církvi platí světsky nepochopitelná měřítko: Kámen, který stavitel koupil či dárce věnoval, má na velkoleposti chrámu stejný podíl jako vzduch, nad jehož výšinou se kameny uzavírají v klenbu. Kámen i vzduch mají svůj význam. Stejně tak se v životě Církve tvůrčím způsobem setkává poslání těch, kdo nesou zodpovědnost za hospodaření a obživu, a těch, kdo konají bohoslužbu a zasvětili se rozjímání a modlitbě. V Církvi se tedy děje jak činnost, která se počítá v penězích, tak činnost, na kterou se odpovídá „zaplat Pán Bůh“. Obojí snazení má v Božích očích jistě rovnocennou váhu, neboť Bůh vidí svůj chrám jako celek s kameny i vzduchem (srv. 1 Kor 3,17). (Aby mi bylo správně rozuměno, poznamenávám: Každý z nás má ve své míře obojí úkol – *ora et labora* – a nárok na zajištění živobytí.) Děje-li se služba práce a modlitby, resp. funkce kamene a vzduchu ve vzájemné podřízenosti, vzniká dílo krásné a uchvacující – *ecclesia*.

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

Dokončení ze str. 12

B. Jakým způsobem nás motivuje naděje pochopená jako cit nebo jako touha k pozemským cílům?

1. Přes pohled na nejmenší životní cíle v kontextu hlavního cíle.
2. Dobro namáhavé, ale možné, zvětšuje naši bdělost čili soustředění na cíl. Úsilí se stupňuje, pracujeme intenzivněji. (*STh* I-II, q. 40, a. 8)
3. Důsledkem naděje je odvaha, která jako ctnost stabilizuje naše touhy. (*STh* I-II, q. 40, a. 3)

C. Jak doplnit motivaci posilněním naděje (příklady)?

- prohlubovat náboženský život: duchovní četbou, svátostným životem, modlitbou, vyhýbáním se hříchu, který soustřeďuje pozornost na pozemská dobra;
- přemáháním troufalosti, vyhýbáním se zoufalství: aby člověk unikl těmto krajním pocitům, je třeba hlídat mysl, číst vhodnou literaturu atd.
- pamatovat na Boží dobrodiní – lze se např. motivovat obrazy věčného štěstí;

– pamatovat na to, že Bůh nám pomáhá: užitečné mohou být soubory citací připravených pro danou příležitost.

Dariusz Zalewski
<http://www.edukacja-klasyczna.pl>
Přeložila Mária Pešeková

Dariusz Zalewski, publicista a pedagog, přednáší pro Institut Edukacji Narodowej při nadaci Servire Veritati v Lublinu

fra Angelico: Adorace Dítěte (1443). Foto: Wikipedia

Radost a pokoj o Vánocích i v novém roce

„Jaký význam chci dát svému životu? Tvrdím-li, že jsem katolík, mohu to dosvědčit na svém životě? Kdy se modlím? Jak často přistupuji ke svátosti smíření? Co dělám pro chudé? Jak sloužím potřebným? Opravdu znám Ježíše Krista? Koho přivádím do Církve? Kolik mladých lidí jsem požádal, aby zvážili duchovní povolání? Kolik času věnuji hovoru o Bohu se svým manželským partnerem, s dětmi a s přáteli? Jak dobře a jak často naslouchám Boží vůli pro svůj život?“

... takto se v listopadu letošního roku ptal filadelfský arcibiskup Charles J. Chaput na konferenci o víře a evangelizaci. A dal nám tím návod na naše vánoční a novoroční přání – pro nás i nám svěřené. Plnou míru Boží milosti a neochabující kolena vám přejí a za vaši přízeň, podporu a modlitbu děkuji všichni pracovníci redakce Res Claritatis

NAŠE JUBILEUM V SOUVISLOSTECH

V tichosti, ale vděčně jsme zaznamenali, že rok 2012 je naším jubilejním rokem; web *Res Claritatis* (původně *Res Catholica*) začal přinášet zprávy z katolického světa na podzim roku 2002.

Setkaly se tenkrát dvě věci. Můj manžel a já jsme byli opakovaně roztrpčeni tím, že řada našich přátel, horlivých katolíků, vůbec nezná některá fakta, jež ovlivňují náš život; především antropologickou polohu dnešního ateismu (popření přirozenosti člověka), sílící pronásledování křesťanů ve světě a tak dále.

A právě tehdy za námi přišli dva mladí lidé, roztrpčení pro změnu tím, že se ve vznikajícím internetovém prostoru píšou o Církvi prakticky jenom lži a nesmysly. Nabídli, že budeme-li my dva hledat a vytvářet zprávy o tom, co Církev skutečně dělá, ujmou se oni dva technické stránky věci. A web byl na světě.

Za další dva roky pak – na přání čtenářů – vznikl tištěný *RC Monitor*, přibylí spolupracovníci a začali jsme pravidelně fungovat. Jsme vděční za politickou svobodu, která nám naši práci umožňuje, i za vynález lidského ducha, jímž je internet. Právě svoboda a kreativita jsou nezbytným základem rozvoje lidské společnosti. – Jenže...

V těchto dnech probíhá v Dubaji Světová konference o mezinárodních komunikacích; její výsledek není do uzávěrky *RC Monitoru* znám.

Delegáti ze 120 zemí se tu sešli pod záštitou OSN, aby jednali o možnostech administrativní kontroly internetu, kterou mají dosud v rukou Spojené státy. Odpůrci tohoto stavu chtějí kontrolu předat mezinárodnímu tělesu, vedenému OSN. Hlavními hnacími silami na této straně spektra jsou Rusko a Čína.

Snahy o kontrolu internetu se datují od roku 2005, kdy se konala podobná konference v Tunisu, a pokračovaly konferencí v Nairobi v září 2011. „Mezinárodní kontrolu“ by měla převzít ITU (Mezinárodní telekomunikační unie). Její generální tajemník Hamadoun Touré vystudoval za sovětských časů v Leningradě a v Moskvě... Znepokojení však nevyvolávají jen personálie, ale také nedůvěra ke schopnostem OSN. Korespondentka CNN Rebecca MacKinnonová to formulovala slovy: „Chronická neschopnost OSN chránit lidská práva a naopak její schopnost prosadit a legitimizovat diktátory, navíc pak nedostatečná úroveň znalostí o tom, jak internet vlastně funguje, to všechno jsou dobré důvody, proč

nepředávat zdroje internetu do mezivládních rukou.“

Systém identifikací TCP/IP adres vytvořil z internetu ten nejsvobodnější globalizovaný trh. Některé nesvobodné státy (Irán) se pokoušely vytvořit alternativní, vlastní internet, který by mohly přímo kontrolovat, ale zatím neúspěšně: proto se teď snaží změnit pravidla, což očekávají právě od konference v Dubaji.

Šlo by především o možnost, jak by „dozírající autorita“ mohla vymazat domény nebo IP adresy, které se jí nelíbí. Další možnost je změnit pravidla placení podle zásady „platí odesílatel“. To by vedlo k uzavření nebo k omezení přístupu na internet právě v chudších zemích.

Internet ukázal, že kreativita a inovace rozkvétají nejlépe tam, kde vláda vládne co nejméně, jak napsal publicista Arthur Herman v měsíčníku *Commentary*, a dodal k tomu: „Ten, kdo kontroluje internet, kontroluje osudy národů – a vypoledku i osud svobody.“

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

Letem světem

„Bůh se neuzavřel do svého nebe, ale sklonil se k lidskému počínání. Je to obrovské tajemství, které přesahuje veškeré možné očekávání. Bůh vstupuje do lidského času nepředstavitelným způsobem, stává se dítětem a prochází jednotlivými etapami lidského života, aby celá naše existence – duch, duše i tělo, jak připomíná svatý Pavel – uchovala neporušenost a byla pozvednuta k výšinám Boha. A toto vše činí ze své věrné lásky k lidstvu. **Pravdivá láska svou povahou tíhne k dobru druhého, k největšímu možnému dobru;** neomezuje se na pouhé dodržování přijatých přátelských závazků, ale jde dále bez vypočítavosti a bez odměřování,“ pronesl nedávno Svatý otec Benedikt XVI. mladým univerzitním studentům. Téměř vánoční poselství, vidíte?

Biskupové ve Spojených státech pochopili, že už opravdu hoří. Že útoky na svobodu v oblasti náboženství, útoky na život člověka, útoky na pojetí manželství a rodiny, totální relativizace hodnot a pozitivismus v právu a vládnutí zemi přerostly míru a lidé už nevědí, jak se všemu tomu zlu ubránit. Důvodem pro tuto kampaň biskupové konkrétně označili zákon o poskytování zdravotních služeb. Tento zákon nutí zaměstnavatele, včetně vedení náboženských agentur, aby povinně hradili sterilizaci, přípravky vyvolávající potrat a antikoncepci. Biskupové také vyzvali katolíky, aby odolávali

zvýšenému úsilí o nové pojetí manželství. Kdy tento trend brutálního zásahu do lidské svobody dorazí z USA k nám? A kdy se začneme bránit? Máme o čem přemýšlet, a to i v souvislosti s podzimními volbami a s volbami prezidentskými. Biskupové USA to vzali za správný konec: **S odkazem na „bezprecedentní útok“ na život, manželství a náboženskou svobodu vyzvali všechny věřící, aby se postili, denně se modlili růžencem,**

Koláž: mimi

drželi pravidelně svaté hodiny, účastnili se mší a manifestací za „obnovení kultury života, manželství a náboženské svobody v jejich zemi. „Vzhledem k problémům, kterým tato země čelí, doufáme, že tato výzva k modlitbě a pokání pomůže zvýšit povědomí věřících a dodá jim duchovní energii a odvahu pro účinné svědectví,“ prohlásili biskupové USA.

Mnozí jsme měli příležitost k účasti na tzv. **rorátních mších svatých.** Původ

rorátů sahá až do doby vlády Karla IV. Tyto votivní mše k Panně Marii pak obohatila tradice liturgického zpěvu, jež svého vrcholu dosáhla v 16. století. Časné ráno pořádané rorátní mše svaté doprovázené nádhernými zpěvy se u nás před koncilem konaly denně v průběhu celého adventu prakticky ve všech farních kostelích. Nyní jich můžeme „stihnout“ zpravidla jen několik do týdne, ale kdo si udělal čas, ten jistě nelitoval.

A když jsme u toho času, taky ho máte málo? Omezujete kvůli tomu život modlitby? Stíháte pak o to víc aktivit, které považujete za tak podstatné – a třeba jsou i objektivně bohubilé –, že je nemůžete zanechat a mají před modlitbou a časem ztišení přednost? V tom případě máte velký problém. Ale dá se to řešit! Vzpomeňte na stále aktuální Ježíšův příslib: „Amen, pravím vám: Nikdo není, kdo by opustil dům, bratry nebo sestry nebo otce, děti nebo pole pro mě a pro evangelium, aby nedostal stokrát víc v tomto čase.“ Mezičas vánočních svátků a prvního lednového slavnostního dne naší Matky, Matky Boží Panny Marie, se přímo nabízí k tomu, abychom v naší všednodenní režii času udělali inventuru. *Tak s Boží pomocí pojďme dál, vytrvale, s důvěrou a prosbami o Boží pomoc, požehnání a milost v novém kalendářním roce!*

-zd-

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, I 52 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí.

PROHLÁŠENÍ PROVINCIÁLA DOMINIKÁNŮ K NÁVRATU KOMUNISTŮ

Vlna odporu proti návratu komunistů k moci zatím na úrovni krajské samosprávy není zbytečnou hysterií! Komunistická strana Čech a Moravy jasně deklaruje, že jejím programovým cílem je socialismus se společenskou formou vlastnictví. Není to tak dávno, co naše země mohla po dlouhá desetiletí zakoušet, co komunistický socialismus reálně znamená. Komunistický režim byl po právu prohlášen za protiprávní (zákon č. 198/1993 Sb.).

Nemůžeme tak snadno zapomenout na zločiny, kterých se komunistická diktatura dopouštěla od násilného převzetí moci v roce 1948 až do roku 1989. Mnoho poctivých a slušných lidí v naší zemi od nich zakusilo nespravedlivé a neospravedlnitelné násilí na vlastní kůži. Katolická církev byla pro komunisty třídním nepřítelem číslo jedna, který měl být všemi prostředky eliminován. Zvláštním způsobem byly bolševickým soudruhům trnem v oku řeholní řády, a proto již brzy po únorovém puči pozatýkali řádové představené, aby s nimi sehráli kruté divadlo monstrprocesů, v dubnu 1950 se

zbraněmi v rukou obsadili všechny mužské kláštery a jejich členy svezli do lágrů, některé poslali do věznic a mladší na nucené práce v armádě. Hlavním zákonem komunistické nadvlády byl třídní boj, v jehož jménu se dopouštěla vražd, různou formou zničila tisíce lidských životů a zmařila bezpočet talentů. Komunistický manifest, který otevřeně hlásá třídní nenávisť, KSČM stále považuje za spis patřící mezi její „knihy klasiků“ (viz oficiální webové stránky KSČM).

Česká dominikánská provincie proto podporuje všechny projevy nespokojenosti, které vyjadřují zřetelný nesouhlas s faktem, že se KSČM stala součástí krajských koalic, a připojuje se k nim. Statečné protesty řady lidí chtějí demaskovat zlo, které se skrývá za líbivými slovy, a chtějí se mu postavit hned v zárodku. Historická paměť ukazuje, že lehkovážná zanedbání v takovém okamžiku mají zpravidla tragické následky. Mnozí z protestujících neznají dobu komunismu z vlastní zkušenosti. O to cennější pak je, že navzdory tomu odvážně pozvedají svůj hlas.

Zároveň prohlašujeme, že ze své strany nebudeme s těmito krajskými orgány vstupovat do přímého kontaktu. Vyjadřujeme tím, že se nechceme podílet na faktické legitimizaci návratu komunistů k politické moci. Skutečnost, že KSČM obdržela v posledních volbách nemalý počet hlasů, pokládáme za politováníhodné. Volební úspěch KSČM v žádném případě nečiní komunistické ideje správné a společnosti prospěšné.

Svou modlitbou a svými aktivitami chceme ve spojení se všemi, jimž není osud naší země lhostejný, přispívat k opravdovému společnému dobru. Negativní síly, které komunisty znovu vrátily k politické moci, mohou být překonány jedině upřímným zájmem o všechny, zvláště o potřebné, a odpovědnou společenskou angažovaností. Vždyť absence právě těchto postojů v naší zemi současný stav zapříčinila.

fr. Benedikt Mohelník OP, ThD.
provinciál České dominikánské provincie
10. prosince 2012 Praha
<http://www.op.cz>

23. 12. Ne	4. neděle adventní Mich 5,1–4a, Žl 80, Žid 10,5–10, Lk 1,39–45
24. 12. Po	bl. Urban V., papež 2 Sam 7,1–5,8b–12,14,16, Žl 89, Lk 1,67–79
25. 12. Út	Slavnost Narození Páně (zasvěcený svátek) Iz 52,7–10, Žl 98, Žid 1,1–6, Jan 1,1–18
26. 12. St	Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka Sk 6,8–10; 7,54–60, Žl 31, Mt 10,17–22
27. 12. Čt	Svátek sv. Jana, apoštola a evangelisty I Jan 1,1–4, Žl 97, Jan 20,2–8
28. 12. Pá	Svátek sv. Mláďátek, mučedníků I Jan 1,5–2,2, Žl 124, Mt 2,13–18
29. 12. So	sv. Tomáš Becket, biskup a mučedník I Jan 2,3–11, Žl 96, Lk 2,22–35

30. 12. Ne	Svátek Svaté Rodiny I Sam 1,20–22,24–28, Žl 84, I Jan 3,1–2,21–24, Lk 2,41–52
31. 12. Po	sv. Silvestr I., papež I Jan 2,18–21, Žl 96, Jan 1,1–18
1. 1. Út	Slavnost Matky Boží, Panny Marie (zasvěcený svátek) Nm 6,22–27, Žl 67, Gal 4,4–7, Lk 2,16–21
2. 1. St	Památka sv. Basila Velikého a Řehoře Nazíánského I Jan 2,22–28, Žl 98, Jan 1,19–28
3. 1. Čt	Nejsvětější Jméno Ježíš I Jan 2,29–3,6, Žl 98, Jan 1,29–34
4. 1. Pá	bl. Anděla z Foligna I Jan 3,7–10, Žl 98, Jan 1,35–42
5. 1. So	sv. Telesfor, papež a mučedník I Jan 3,11–21, Žl 100, Jan 1,43–51

6. 1. Ne	Slavnost Zjevení Páně (doporučený svátek) Iz 60,1–6, Žl 72, Ef 3,2–3a,5–6, Mt 2,1–12
7. 1. Po	sv. Rajmund z Peňafortu, kněz I Jan 3,22–4,6, Žl 2, Mt 4,12–17,23–25
8. 1. Út	sv. Severin, opat I Jan 4,7–10, Žl 72, Mk 6,34–44
9. 1. St	sv. Julián I Jan 4,11–18, Žl 72, Mk 6,45–52
10. 1. Čt	sv. Agathon (Dobromil), papež I Jan 4,19–5,4, Žl 72, Lk 4,14–22a
11. 1. Pá	ct. Marie Elekta, řeholnice OCD I Jan 5,5–13, Žl 147, Lk 5,12–16
12. 1. So	sv. Probus (Pravoslav), mučedník I Jan 5,14–21, Žl 149, Jan 3,22–30

Res Claritatis MONITOR – publicistický třináctidenní vydáváný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského č.j.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

